

613,94

73220

5.3

ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4

สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

ปริญญาโท

ของ

วารารักษ์ แผลงมน

13 ส.ค. 2537.

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกศึกษาศาสตร์

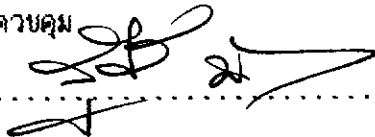
เมษายน 2536

ลิขสิทธิ์ เป็น ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

187522

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาใบรายงานปัญหาอันพ้องฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาามหาบัณฑิต วิชาเอกสุยศึกษา ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

ประธาน

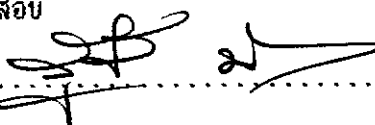
(รศ. สุจินต์ ปริษามารถ)

กรรมการ

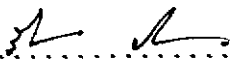
(ผศ. วินัส ปัทมกาสะพงษ์)

คณะกรรมการสอบ

ประธาน

(รศ. สุจินต์ ปริษามารถ)

กรรมการ

(ผศ. วินัส ปัทมกาสะพงษ์)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อ. นิมิตศรี โตอดิเทพย์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาอันพ้องฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาามหาบัณฑิต วิชาเอกสุยศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร. สมพร ชิวทอง)

วันที่ .. ๒๙ .. เดือน .. เมษายน .. พ.ศ. 2536

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถอย่างสูงของท่าน รองศาสตราจารย์ สุจินต์ ปริชานมารล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วีนิส ปัทมภาสพงษ์ และอาจารย์ นิมนต์ศรี โตอดิเทนท์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทวีสิทธิ์ ลิทธิกร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรเดช สารานุกิจต์ อาจารย์ ดุษณี ศุภวรรธนะกุล อาจารย์ สาโรจน์ เพชรmani อาจารย์ ปราโมช วงศ์สวัสดิ์ ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ท่านอธิการสถาบันราชภัฏสววิทยาลัทธิรัตนโกสินทร์ คณะอาจารย์ และนักศึกษาทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือ และเจ้าหน้าที่สำนักงานชลประทาน แม่ฮ่องสอนทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับอุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการทำเครื่องมือการวิจัย

ท้ายที่สุดนี้ คุณค่าอันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่พระคุณบิดา มารดา และอีกท่านหนึ่งที่มีส่วนทำให้ปริญญานิพนธ์สำเร็จลงได้ด้วยดี คือ คุณเกิดบุญ ใจชื่น ที่ได้ทั้งกำลังใจและทุนทรัพย์ในการทำการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอระลึกไว้ในความทรงจำตลอดไป

วรารักษ์ แผลงมน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ค่าน้ำ	1
✓ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
✓ ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	9
การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	26
การวิจัยในต่างประเทศ	26
การวิจัยในประเทศ	27
✓ สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	35
3 วิชิตาเนนการศึกษาค้นคว้า	36
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	36
ประชากร	36
✓ กลุ่มตัวอย่าง	36
✓ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	37
ลักษณะของเครื่องมือ	37
เกณฑ์การให้คะแนน	38

บทที่	หน้า
การหาคุณภาพของเครื่องมือ	39
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	40
วิธีจัดกระทำกับข้อมูล	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า	48
ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล	48
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
ผลการศึกษาค้นคว้า	50
5 บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	77
บทย่อ	77
ความมุ่งหมายในการค้นคว้า	77
วิธีดำเนินการวิจัย	77
การวิเคราะห์ข้อมูล	78
สรุปผลการค้นคว้า	79
อภิปรายผล	80
ข้อเสนอแนะ	85
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	86
บรรณานุกรม	87
ภาคผนวก	95
ประวัติย่อของผู้วิจัย	106

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคณะวิชาและเพศ	37
2	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว ภูมิภาค เนมาเดิม และคณะวิชา	51
3	ค่าคะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ เจตคติ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสทวิทยาลัยรัตนโกสินทร์	53
4	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสทวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามเพศ ..	54
5	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสทวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามเพศ ..	55
6	ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้เกี่ยวกับ การวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏ รัตนโกสินทร์ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง	56
7	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความรู้เกี่ยวกับ การวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏ สทวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง	57
8	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสทวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง เป็นรายคู่	58

ตาราง	หน้า
9 คำคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติเกี่ยวกับ การวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏ มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง	59
10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเจตคติเกี่ยวกับ การวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัย รัตนโกสินทร์ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง	60
11 คำคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้เกี่ยวกับ การวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏ มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามรายได้ของครอบครัว	61
12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความรู้เกี่ยวกับ การวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏ มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามรายได้ของครอบครัว	62
13 คำคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติเกี่ยวกับ การวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏ มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามรายได้ของครอบครัว	63
14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเจตคติเกี่ยวกับ การวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏ มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามรายได้ของครอบครัว	64
15 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการวางแผน ครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามรายได้ของครอบครัวเป็นรายคู่	65
16 คำคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้เกี่ยวกับ การวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏ มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามภูมิภาคนาเดิม	66

ตาราง	หน้า
17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความรู้เกี่ยวกับการวางแผน ครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จําแนกตามภูมิภาคเดิม	67
18 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติเกี่ยวกับ การวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏ มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จําแนกตามภูมิภาคเดิม	68
19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเจตคติเกี่ยวกับการวางแผน ครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จําแนกตามภูมิภาคเดิม	69
20 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้เกี่ยวกับการ วางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏ มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จําแนกตามคณะวิชา	70
21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความรู้เกี่ยวกับการวางแผน ครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จําแนกตามคณะวิชา	71
22 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จําแนกตามคณะวิชาเป็นรายคู่	72
23 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติเกี่ยวกับ การวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏ มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จําแนกตามคณะวิชา	73
24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเจตคติเกี่ยวกับ การวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏ มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จําแนกตามคณะวิชา	74

ตาราง	หน้า
25 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามคณะวิชาเป็นรายคู่	75
26 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัว และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์	76
27 ค่าอำนาจจำแนกและความยากง่าย เป็นรายชื่อของแบบสอบถามความรู้ เจตคติ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว	104

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

ประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาจะประสบปัญหาประชากรคล้ายคลึงกับประเทศอื่น ๆ ในโลก หากต่างกันเฉพาะในเรื่องขนาดและความรุนแรงของปัญหาเป็นส่วนใหญ่ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและเทคโนโลยีมีผลก่อให้เกิดความสับสนในสังคม อัตราการเพิ่มของประชากรซึ่งขยายตัวรวดเร็วกว่าการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ มีผลกระทบต่อความยากจนของประชากรส่วนใหญ่ เมื่อเป็นเช่นนี้การพัฒนาประเทศย่อมดำเนินไปอย่างลำบาก จากการเพิ่มประชากรจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวในด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ แรงงาน การลงทุน การกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียมกัน ในด้านสังคม ได้แก่ การศึกษา การแพทย์ สิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัย และปัญหาเยาวชน

ประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาประชากร จึงได้กำหนดเป็นนโยบายระดับประเทศอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2513 และบรรจุลงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้มุ่งเน้นไปที่การลดอัตราการเกิดของประชากรให้มีอัตราลดลง เช่น ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) ให้อัตราประชากรลดลงเหลือร้อยละ 2.1 ส่วนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 ให้อัตราประชากรลดลงเหลือร้อยละ 1.5 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2525 : 207 - 216) และให้มีอัตราลดลงเหลือร้อยละ 1.3 ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) จากการประเมินผลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า อัตราการเพิ่มของประชากรลดลงเหลือร้อยละ 1.4 (กองทุนอำนวยการครอบครัว กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. 2534 : 12) ซึ่งผลที่ออกมาใกล้เคียงกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6

การเปลี่ยนค่านิยมทางเพศของวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน เปลี่ยนไปในแนวอิสระเสรีตามแบบอย่างตะวันตก ปรากฏเห็นได้ชัดเจนมากขึ้น ขณะเดียวกัน การวางแผนครอบครัวก็เข้ามามีบทบาท

หลาย ๆ ด้านต่อพฤติกรรมทางเพศของเยาวชนและภาวะในสังคม ซึ่งอยู่กับปัจจัยพื้นฐานทางครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม เจริญทัศน์ของคน การศึกษา ศาสนา และนโยบายของรัฐ โดยเฉพาะในกลุ่มของ นักศึกษาที่อยู่ในระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันนี้มีแนวโน้มจะมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมากขึ้น

ดังนั้นการที่จะทำให้อัตราการลดลงของประชากรบรรลุตามเป้าหมายได้นั้น นอกจากจะมุ่ง ลดภาวะเจริญพันธุ์ในกลุ่มประชากรที่สมรสแล้ว ก็ควรจะได้มีการศึกษาในกลุ่มประชากรอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่อยู่ในวัยเรียน ซึ่งต่อไปจะต้องสมรสและเนื่องจากประชากรของประเทศจำนวน ครั้งหนึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในวัยเรียน ซึ่งควรจะมีส่วนในการรับผิดชอบต่อปัญหาประชากร ด้วยการมีความรู้ เกี่ยวกับประชากรที่มีผลกระทบต่อตน ต่อประเทศชาติและสังคม เพื่อให้จะได้มีความสามารถในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม (ประสิทธิ์ ทองสำราญ. 2522 : 53)

ในปัจจุบันประชากรมีทั้งสิ้น 56,961,030 คน เป็นชาย 28,463,102 คน เป็นหญิง 28,497,928 คน (กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง สำนักงานกลางทะเบียนราษฎร. 2535 : 5) กระทรวงสาธารณสุขได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะนำวิธีการและกระบวนการทางการศึกษามาใช้ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเชื่อ ความเข้าใจ และการปฏิบัติที่สอดคล้องกับนโยบาย ประชากรของชาติ และไม่เพียงแต่จะมุ่งไปยังสตรีที่แต่งงานแล้วตามเป้าหมายหลักของโครงการ วางแผนครอบครัวเท่านั้น แต่มุ่งไปยังกลุ่มเยาวชนที่จะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตด้วย จากเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นแรงกระตุ้นให้มีการจัดโครงการประชากรศึกษาขึ้น เพื่อเป็นการเตรียมเด็ก เยาวชน และ ผู้ใหญ่ให้รู้จักวิธีการ แนวคิด การปฏิบัติด้วยวิจักษณ์ เพื่อที่จะช่วยป้องกันและแก้ไขภาวะประชากร อันจะมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต จะเห็นได้ว่า การวางแผนครอบครัวเป็นมาตรการสำคัญที่ำใช้ในการแก้ไข และป้องกันภาวะประชากรที่ไม่พึงปรารถนา ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก องค์การต่าง ประเทศและองค์การระหว่างประเทศต่างให้ความสนับสนุน ส่งเสริมการวางแผนครอบครัวอย่างจริงจัง แต่การวางแผนครอบครัวจะแก้ไขและป้องกันภาวะประชากรที่ไม่พึงปรารถนาของประเทศ ได้หรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับประชาชนทุกคนซึ่งจะเป็นผู้ปฏิบัติ เมื่อทำการวางแผนครอบครัวแล้วย่อม เป็นการป้องกันการเกิด ส่งผลให้เกิดการลดอัตราการเพิ่มประชากร และผลที่สุดคือ ความก้าวหน้า ทางเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ โดยยึดถือแนวคิดที่ว่า "ลูกมาก ยากจน" โดยทั่วไปแล้วพบว่าการวางแผนครอบครัวเป็นนโยบายสำคัญที่ำใช้แก้ปัญหาประชากรในสังคมต่าง ๆ ก่อนนโยบายประชากร

อื่น ๆ

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ได้กำหนดแบบแผนนโยบายของการมีบุตรที่เหมาะสม ด้วยการให้แต่ละครอบครัวมีบุตรไม่เกิน 2 คน ให้มีบุตรห่างกัน 3 ปี และแม่ควรมีบุตรเมื่ออายุ 20 ปีขึ้นไป ส่วนกลวิธีการดำเนินงานได้ปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและกลุ่มเป้าหมาย การดำเนินงานที่ใช้ได้ผลในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 ยังคงดำเนินต่อไป จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา ได้กำหนดให้อัตราคุมกำเนิดเป็นตัวชี้วัดการดำเนินงาน แต่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ได้เพิ่มตัวชี้วัดคือ อัตราของคู่สมรสคุมกำเนิดโดยวิธีถาวร และอัตราการมีบุตรคนแรกของสตรีที่แต่งงานแล้วอายุ 20 ปีขึ้นไป เพื่อแก้ปัญหาความไม่สมดุลระหว่างทรัพยากรประชากร และคุณภาพชีวิตที่มีต่อบุคคล

ดังนั้น บุคคลจะต้องมีความรู้ และความเชื่อที่ถูกต้อง เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายและนโยบายของชาติ ครูเป็นบุคคลที่ประชาชนให้ความนับถือ ยอมรับ จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะนำความรู้ไปถ่ายทอดให้แก่บุคคลหรือเยาวชนที่อยู่ภายใต้เรียนได้ดี โดยเฉพาะครูผู้ศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีการศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้ศึกษา และการวางแผนครอบครัว จะเห็นได้ว่ากลุ่มนักศึกษาทั่ว ๆ ไปเป็นช่วงที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวหรือวัยเจริญพันธุ์ สมควรที่จะมีความรู้ เจตคติที่ดีเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว เพื่อในอนาคตเมื่อนักศึกษาคูหาแล้วนั้นได้สำเร็จการศึกษาจะสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไปถ่ายทอด บอกรับฟังความคิด ความเชื่อให้เกิดเจตคติที่ดีและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง จึงมีความสำคัญที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาถึงความรู้ เจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร จากการศึกษาที่ได้ทราบผลนั้นสามารถที่จะทำนายพฤติกรรมในการยอมรับการวางแผนครอบครัวในอนาคตได้ อันจะทำให้โครงการวางแผนครอบครัวประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ เจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ตามตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้
  - 2.1 เพศ
  - 2.2 อาชีพของผู้ปกครอง
  - 2.3 รายได้ของครอบครัว
  - 2.4 ภูมิลำเนาเดิม
  - 2.5 คณะวิชา
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลของการวิจัยจะเป็นการวิจัยขั้นมูลฐาน ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่า บุคคลที่ได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และอยู่ในวัยเจริญพันธุ์ มีระดับความรู้และเจตคติต่อการวางแผนครอบครัว อยู่ในระดับใด และมีความแตกต่างกันเนื่องจากอิทธิพลทางเพศของนักศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว ภูมิลำเนาเดิม และคณะวิชาหรือไม่เพียงใด
2. เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับระบบการศึกษา เสริมสร้างแนวคิดที่เหมาะสม มีการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ให้กับนักศึกษาในสถาบันราชภัฏ

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการศึกษาค้นคว้านี้จะศึกษาเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตร 4 ปี ในสถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์เท่านั้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ในการศึกษาคั้งนี้มุ่งศึกษาระดับความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ปีการศึกษา 2535 ซึ่งมี 6 สถาบันดังนี้คือ สถาบันราชภัฏธนบุรี สถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สถาบันราชภัฏพระนคร สถาบันราชภัฏสวนดุสิต สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 1,809 คน เป็นชาย 608 คน เป็นหญิง 1,201 คน โดยใช้สุตรยามาเน่ (Yamane)

2. กลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ปีการศึกษา 2535 จำนวน 299 คน เป็นชาย 102 คน เป็นหญิง 197 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 เพศ

- ชาย
- หญิง

3.1.2 อาชีพของผู้ปกครอง

- รับราชการและลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ
- ค้าขายหรือธุรกิจ
- เกษตรกรรม
- รับจ้างทั่วไป

3.1.3 รายได้ของครอบครัว

- รายได้ต่ำกว่า 2,500 บาทต่อเดือน
- รายได้สูงกว่า 2,500 - 7,500 บาทต่อเดือน
- รายได้สูงกว่า 7,500 บาทต่อเดือน

3.1.4 ภูมิลาเนาเดิม

- ภาคเหนือ
- ภาคกลาง
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ภาคตะวันออก
- ภาคตะวันตก
- ภาคใต้

3.1.5 คณะวิชา

- ครุศาสตร์
- วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- อุตสาหกรรมศึกษา
- มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- วิทยาการจัดการ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ เจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว หมายถึง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ซึ่งบุคคลอาจจะรับรู้มาจากการศึกษา สิ่งแวดล้อมในสังคม แหล่งข่าว สื่อสารมวลชน วารสาร การบอกเล่า
2. เจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ท่าทีที่บุคคลมีต่อการวางแผนครอบครัว
3. สถาบันราชภัฏสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ หมายถึง สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย สถาบันราชภัฏธนบุรี สถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สถาบันราชภัฏพระนคร สถาบันราชภัฏสวนดุสิต สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

4. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตร 4 ปี ปีการศึกษา 2535 ที่ศึกษารวมคณะวิชาต่าง ๆ ในสถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
5. อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง อาชีพของบิดาและมารดา หรืออาชีพของผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูนักศึกษา (อาชีพหลักที่เป็นรายได้ของครอบครัว) แบ่งออกเป็น 4 ประเภท (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2530 : 10) ได้แก่ รับราชการและลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ ค้าขายหรือธุรกิจ เกษตรกรรม รับจ้างทั่วไป
6. รายได้ของครอบครัว หมายถึง รายได้สูงสุดของบิดา มารดา หรือผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูนักศึกษา (รายได้สูงสุดของคนใดคนหนึ่งที่มีรายได้มากที่สุดของครอบครัวต่อเดือน) แบ่งออกเป็น 3 ระดับ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2529 : 10) ได้แก่ รายได้ต่ำกว่า 2,500 บาท ต่อเดือน รายได้สูงกว่า 2,500 - 7,500 บาทต่อเดือน และรายได้สูงกว่า 7,500 บาทต่อเดือน
7. ภูมิภาคเนาเดิม หมายถึง สถานที่อยู่เดิมของนักศึกษา แบ่งออกเป็น 6 ภาค คือ
  - ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และภาคใต้ มีรายละเอียด ดังนี้ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2534 : 8 - 9)
  - ภาคเหนือ คือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยาแพร่ น่าน และอุตรดิตถ์
  - ภาคกลาง คือ จังหวัดสุโขทัย นิขลุโลก กำแพงเพชร พิจิตร เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ นครนายก อุทัยธานี ชัยนาท สิงห์บุรี ลพบุรี อ่างทอง สระบุรี สุพรรณบุรี อัญญา บhumธานี นนทบุรี นครปฐม สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และกรุงเทพมหานคร
  - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ จังหวัดเลย หนองคาย อุตรธานี สกลนคร นครพนม ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด ยโสธร อุบลราชธานี ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ชัยภูมิ นครราชสีมา และมุกดาหาร
  - ภาคตะวันออก คือ จังหวัดปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด
  - ภาคตะวันตก คือ จังหวัดตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์
  - ภาคใต้ คือ จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พังงา กระบี่ ตรังภูเก็ต นีทลุง สงขลา ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูล

8. คณะวิชา หมายถึง คณะวิชาต่าง ๆ ที่สังกัดอยู่ในสถาบันราชภัฏสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
หลักสูตร 4 ปี ได้แก่ คณะวิชาครุศาสตร์ คณะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิชา
อุตสาหกรรมศึกษา คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะวิชาวิทยาการจัดการ

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนครอบครัว เพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิงทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ ประกอบการพิจารณาตัดสินใจ การวางแผนครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย ความสำคัญของการวางแผนครอบครัว ความเป็นมาของการวางแผนครอบครัวในประเทศไทย ประโยชน์ของการวางแผนครอบครัว ความหมายของการวางแผนครอบครัว วิชิตุมกำเนิด แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ตลอดจนการวิจัยเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย ซึ่งมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้คือ

ความสำคัญของการวางแผนครอบครัว

เป็นที่ยอมรับกันแน่นอนแล้วว่า หลายประเทศในโลกกำลังประสบปัญหาที่เกิดจากการมีประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในอดีต ประเทศไทยมีอัตราการเพิ่มประชากรสูงมากอยู่ในอันดับต้น ๆ ของโลก ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จนกระทั่งรัฐบาลได้ประกาศนโยบายประชากรเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2513 เพื่อสนับสนุนการวางแผนครอบครัวด้วยความสมัครใจ

ผลงานวางแผนครอบครัวในประเทศไทยได้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายด้วยดีตลอดมา เป็นผลให้อัตราการเกิดลดลงจากระดับสูงมากมาสู่ระดับต่ำ จนกระทั่งใกล้กับการเกิดในระดับทดแทนตนเอง อย่างไรก็ตามความจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนครอบครัว เพื่อชลอการเพิ่มของประชาชานก็ยังมีอยู่ เนื่องจากประชากรยังเพิ่มมากและไม่สมดุลกับทรัพยากรที่มีอยู่ ดังเช่นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2535-2539) อัตราการเพิ่มของประชากรซึ่งผลที่ออกมาใกล้เคียงกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ การดำเนินงานวางแผนครอบครัวในอนาคตจะยากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากประชากรวัยเด็กเมื่อประมาณ 20 ปีก่อน ได้มีชีวิต

รอดมาเป็นประชากรวัยเจริญพันธุ์ ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมทั้งมีกลุ่มผู้ไม่ได้วางแผนครอบครัวที่เป็นประชากรกลุ่มที่ยากแก่การมุ่งใจให้มารับบริการ หรือยังอยู่ในท้องที่ห่างไกล หรือมีปัญหาอื่น ๆ ซึ่งทำให้การเจริญพันธุ์ ในประชากรเหล่านี้ยิ่งสูงอยู่ (สุวชัย อินทรประเสริฐ, 2535 : 79)

งานวางแผนครอบครัวจึงต้องขยายออกไป โดยมีการร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชนในการให้บริการวางแผนครอบครัว ดังนั้นจึงมีความสำคัญที่เราจะต้องทราบความเป็นมาของการวางแผนครอบครัว

ความเป็นมาของการวางแผนครอบครัวในประเทศไทย

รัฐบาลได้เริ่มตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนครอบครัว เพื่อลดอัตราการเกิดของประชากร โดยให้ผู้เชี่ยวชาญของธนาคารโลกเข้ามาสำรวจภาวะเศรษฐกิจของประเทศในปี พ.ศ. 2499 - 2500 ได้พบว่า การเพิ่มประชากรในขณะนั้นอยู่ในอัตราสูง และจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลจึงได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อทำการศึกษาปัญหาประชากร ต่อมาในปี พ.ศ. 2507 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้กระทรวงสาธารณสุขและสภาวิจัยแห่งชาติ ร่วมกันทำโครงการวิจัยการวางแผนครอบครัวขึ้นเป็นครั้งแรกที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยทำการวิจัยทางด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ต่อมาในปี พ.ศ. 2508 - 2510 สานักงานสภาวิจัยแห่งชาติ และกระทรวงสาธารณสุข ได้ทำการวิจัยการวางแผนครอบครัวซ้ำเป็นครั้งที่ 2 ณ ที่เดิม จากผลการวิจัยได้มีข้อเสนอแนะอันหนึ่งที่รัฐบาลยอมรับก็คือ "รัฐบาลควรจะให้การสนับสนุนและให้การช่วยเหลือการวางแผนครอบครัวออกไปยังครอบครัวที่ยากจนและมีบุตรมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบท" รัฐบาลได้อนุมัติให้กระทรวงสาธารณสุขจัดดำเนินการวางแผนครอบครัวให้แก่ประชาชน ซึ่งทำเป็นแบบโครงการทดลอง โดยมีข้อจำกัดว่า ในการให้ความรู้ และข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว จะต้องให้เฉพาะสตรีที่มีบุตรแล้วเท่านั้น กระทรวงสาธารณสุขจึงได้จัดทำโครงการสามปีอนามัยครอบครัวขึ้น (พ.ศ. 2511 - 2513)

ต่อมารัฐบาลได้ยอมรับนโยบายการวางแผนครอบครัว เป็นนโยบายระดับชาติเมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2513 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะลดอัตราการเพิ่มของประชากรที่เป็นอยู่ จากร้อยละ 3.2

ต่อปี ให้ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 2.5 ต่อปี ในปี พ.ศ. 2519 เพื่อให้สอดคล้องและเป็นผลดีต่อความพยายามในอันที่จะพัฒนาประเทศ พร้อมกับได้บรรจุนโยบายการวางแผนครอบครัวแห่งชาติ (พ.ศ. 2515 - 2519) เข้าไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515 - 2519) ให้กระทรวงสาธารณสุขจัดตั้งโครงการวางแผนครอบครัวขึ้น เพื่อทำการเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป และทำการอบรมแพทย์ พยาบาล หมอตรวจโรค ให้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการวางแผนครอบครัวก่อนที่จะให้บริการแก่ประชาชน นอกจากนี้รัฐบาลได้อนุญาตให้องค์การเอกชนจดทะเบียนในด้านการบริการเรื่องการวางแผนครอบครัว องค์กรเอกชนที่สำคัญได้แก่ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย ซึ่งจดทะเบียนถูกต้องเมื่อวันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2517 และอยู่ในพระราชชนนีอุบลกิมม์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชินี กระทรวงสาธารณสุขก็ได้จัดตั้งโครงการวางแผนครอบครัวไว้ 6 แผนมาเรื่อย ๆ จนถึงปัจจุบันนี้

ประโยชน์ของการวางแผนครอบครัว

การวางแผนครอบครัวมีประโยชน์ต่อส่วนบุคคล ครอบครัว และประเทศชาติหลายประการคือ

1. การวางแผนครอบครัว ช่วยให้ผู้สมรสได้มีโอกาสปรับตัว ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการครองชีวิตคู่อย่างแท้จริง มีเวลาสร้างฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวที่ดีขึ้น มีเวลาวางแผนว่า จะมีลูกกี่หรือห่าง ได้ตามจำนวนที่ต้องการ
2. การวางแผนครอบครัว จะช่วยให้ทุกคนในครอบครัวมีความเป็นอยู่ตามฐานะ เมื่อมีลูกน้อย พ่อแม่ก็สามารถเลี้ยงดูให้การศึกษาชั้นสูงแก่ลูกทุกคน เพื่อให้มีอาชีพและอนาคตที่ดี ถ้ามีลูกมากเกินไปจะเป็นภาระหนักของพ่อแม่ในการหาเลี้ยงดูให้ทุกคนมีความสุข ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดี ไม่สามารถให้การศึกษาชั้นสูงแก่ลูกได้
3. การวางแผนครอบครัว จะช่วยให้สุขภาพทางกายและใจของพ่อแม่สมบูรณ์ดีขึ้น แม่ร่างกายไม่ทรุดโทรม ไม่เสี่ยงอันตรายในการคลอด มีเวลาเอาใจใส่ลูก พ่อแม่มีเวลาทำงานสร้างฐานะเศรษฐกิจให้แก่ครอบครัว ทุกคนในครอบครัวลดความวิตกกังวล ครอบครัวก็จะมีมีความสุข
4. การวางแผนครอบครัว ช่วยให้เกิดการออมและประหยัด เฉพาะภายในครอบครัวจะมีการใช้จ่ายเงินในด้านการบริโภคและเครื่องอุปโภคต่าง ๆ ลดน้อยลง ทำให้มีเงินเหลือสะสม

ไว้มากน้อยตามสมควรแก่ฐานะและเลือกใช้ได้ตามต้องการ

5. การวางแผนครอบครัว ช่วยให้ผู้มีงบประมาณที่จะนำไปใช้ในการลงทุน เพื่อผลิตและสร้างแหล่งงานให้แก่แรงงานเพิ่มขึ้น ช่วยลดภาระของรัฐที่สิ้นเปลืองงบประมาณไปเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาสังคมและสวัสดิการต่าง ๆ ทางการศึกษา การสาธารณสุข การประมงสัตว์เศรษฐกิจและสาขารูปโภคต่าง ๆ เช่น สร้างโรงเรียน โรงพยาบาล สถานอนามัย อาคารสงเคราะห์ และอื่น ๆ

6. การวางแผนครอบครัว ทำให้รัฐสามารถแก้ไขปัญหาการขาดแคลนกำลังคนในระดับสูงและระดับกลางได้ เช่น เปรื่องการผลิตบุคลากรที่ต้องการ เช่น แพทย์ วิศวกร พยาบาล ครู ช่างฝีมือช่างเทคนิค เป็นต้น ได้้อย่างเพียงพอและมีคุณภาพ เป็นการลดภาระของรัฐในการพัฒนาการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาได้

7. การวางแผนครอบครัวจะทำให้การเพิ่มผลเมืองหรือประชากรช้าลง ช่วยลดภาระด้านการพัฒนาทางด้านสาธารณสุข จะทำให้รัฐสามารถปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะต่าง ๆ ได้โดยมีประสิทธิภาพ (สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย. 2530 : 104 - 105)

ได้มีผู้ให้ความหมายของการวางแผนครอบครัวไว้หลายท่านดังนี้

แนลลา ดัน (ม.ป.ป. : 104) กล่าวว่า การวางแผนครอบครัว คือ การวางแผนชีวิตของครอบครัว

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย (ม.ป.ป. : 14) กล่าวว่า การวางแผนครอบครัว คือ การที่คู่สมรสคิดว่าล่วงหน้าว่าจะมีบุตรเมื่อใด และมีจำนวนบุตรกี่คน และเว้นช่วงระยะการมีที่ห่าง โดยวิธีป้องกันการตั้งครรภ์ในระยะที่ไม่ต้องการมีลูก หรือทาหมั้นเป็นการถาวรเมื่อมีบุตรพร้อมกับความต้องการแล้ว

เจ็ลลิว บุรีภักดิ์ และคนอื่น ๆ (2520 : 385) การวางแผนครอบครัว หมายถึง การจำกัดจำนวนบุตร และเว้นเวลาการมีบุตรให้เหมาะสมแก่ฐานะและเศรษฐกิจสังคม และภาวะอนามัยของครอบครัว ซึ่งอาจจะกระทำได้โดยวิธีการป้องกันการปฏิสนธิแบบชั่วคราวหลายวิธี

กระทรวงสาธารณสุข (2521 : 2) การวางแผนครอบครัว หมายถึง การที่คู่สมรสคิดว่าล่วงหน้าว่ามีลูกเมื่อใดบ้าง และจะมีลูกจำนวนกี่คน โดยวิธีป้องกันการตั้งครรภ์ในระยะที่ไม่ต้องการ

มีลูก หรือผ่าตัดเป็นการถาวร เมื่อมีลูกพบกับความต้องการแล้ว

คมาชาย นาคะปัท (2521 : 17) การวางแผนครอบครัว หมายถึง การที่คู่สมรสได้วางแผนร่วมกันล่วงหน้าว่า ควรจะมีลูกมีคน เพศใด มีเมื่อใด ช่วงห่างระหว่างลูกแต่ละคนเท่าใด โดยคำนึงถึงสุขภาพของมารดา บิดา และบุตร ความสามารถในการเลี้ยงดูในด้านเศรษฐกิจ การให้การศึกษา เวลาในการอบรมเลี้ยงดู และความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว

โธมัส สุจางค์ (2522 : 94) กล่าวว่า การวางแผนครอบครัว หมายถึง การที่คู่สมรสคิดไว้ล่วงหน้าว่ามีลูกกี่คน จะมีเมื่อใด และเว้นระยะเท่าใดที่เหมาะสมกับความสามารถที่จะเลี้ยงดู ให้ความรักและเอาใจใส่อย่างทั่วถึง โดยคำนึงถึงภาวะเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล เพื่อให้บรรลุถึงการกินดีอยู่ดี อันเป็นจุดประสงค์ของบุคคลหรือคู่สมรสนั้น ๆ

วันทนีย์ วาลิกะสิน (2526 : 122) กล่าวว่า การวางแผนครอบครัว หมายถึง การที่คู่สมรสคิดไว้ล่วงหน้าว่าจะมีลูกเมื่อไร จำนวนเท่าไร โดยใช้วิธีการคุมกำเนิดทั้งหลายเป็นเครื่องช่วยเมื่อยังไม่พร้อม

นางลักขณ์ เอมประดิษฐ์ และคนอื่น ๆ (2529 : 122) กล่าวว่า การวางแผนครอบครัว คือ การที่คู่สมรสกำหนดที่จะมีบุตรของตนได้ตามความพอใจ ให้มีระยะห่างและจำนวนตามที่ต้องการและเหมาะสมกับเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล

มยุรี อูจามทอง (2533 : 78) กล่าวว่า การวางแผนครอบครัว หมายถึง การที่สามีภรรยาคนหนึ่งได้ร่วมกันวางแผนชีวิตว่าจะมีบุตรเมื่อใด มีจำนวนบุตรกี่คน แต่ละคนจะห่างกันกี่ปีจึงจะสามารถเลี้ยงดูได้ดีที่สุดเท่าที่ฐานะรายได้ของครอบครัวจะอำนวยให้ โดยที่ตนเองก็มีความสุขสบายด้วย

สุวัชัย อินทรประเสริฐ และวิฑูร โอสถานนท์ (2535 : 45) กล่าวว่า การวางแผนครอบครัว คือ การที่คู่สมรสวางแผนไว้ว่าจะมีบุตรกี่คน จะมีเมื่อไร มีกี่ห่างเท่าไร โดยทำให้บุตรที่เกิดมานั้นมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ ตนเองมีความสามารถที่จะเลี้ยงดูให้ความรัก และความเอาใจใส่อย่างทั่วถึง ให้มีการศึกษาที่เหมาะสมที่จะมีอาชีพและเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป

จึงอาจกล่าวสรุปได้ว่า การวางแผนครอบครัวเป็นการวางแผนชีวิตร่วมกันระหว่างสามีและภรรยาว่าจะมีลูกเมื่อไร กี่คน แต่ละคนเว้นระยะห่างกี่ปี ขึ้นอยู่กับความพร้อมของครอบครัว การรู้จักวางแผนครอบครัวจะทำให้ภาวะเศรษฐกิจดี การเพิ่มของประชากรพอเหมาะกับทรัพยากรที่มีอยู่

ประชากรมีคุณภาพก่อให้เกิดการกินคือผู้ดี และทุกคนมีงานทำ สุขภาพของบิดา มารดา และบุตรดีด้วย

วิธีคุมกำเนิด

แบ่งออกเป็น 2 วิธีคือ

1. การคุมกำเนิดชนิดชั่วคราว (Temporary or Reversible Contraception)

หญิง - การกำหนดระยะปลอดภัย (Rhythm Method)

- การให้ยารับประทาน (Oral Pill)

- การฉีดยาฉีด (Injectable Contraceptives)

- การใส่ห่วง (Intrauterine Contraceptive Device)

- การขัดขวางการฝังตัว (Interception)

- การฉีดยาฝังในร่างกาย (Implantation)

- การใช้ถุงยางครอบปากมดลูก (Vaginal Diaphragm)

ชาย - การใช้ถุงยางอนามัย (Condom)

2. การคุมกำเนิดชนิดถาวร (Permanent Contraception)

- การทำหมันชาย (Male Sterilization or Vasectomy)

- การทำหมันหญิง (Female Sterilization or Tubal Sterilization)

การคุมกำเนิดชั่วคราว (Temporary or Reversible Contraception)

การคุมกำเนิดแบบชั่วคราว เป็นการป้องกันการปฏิสนธิชนิดที่เมื่อผู้ใช้เลิกใช้แล้วจะมีประสิทธิภาพในการมีบุตรได้เหมือนเดิม การคุมกำเนิดแบบชั่วคราวเหมาะสำหรับครอบครัวที่ยังต้องการมีบุตรอีก แต่มีความประสงค์หรือมีความจำเป็นที่จะต้องงดการมีบุตรไประยะหนึ่งหรือชั่วคราว โดยเหตุผลใดก็ตาม ซึ่งจะกล่าวแต่ละอย่างต่อไปนี้คือ

1. การนับระยะปลอดภัย (Rhythm method)

เป็นการวางแผนครอบครัวตามธรรมชาติ (Natural Family Planing) หมายถึง คู่สมรสสังเกตลักษณะการเจริญพันธุ์จากวงจรประจำเดือน เพื่อขึ้นบอกระยะเวลาที่ร่วมเพศ โดยมี

วัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ตั้งครรภ์ หรือหลีกเลี่ยงการตั้งครรภ์

แต่เดิมวิธีการวางแผนครอบครัวตามธรรมชาติถูกเรียกว่า เป็นวิธีเว้นระยะ (Rhythm Method) ในปัจจุบันเรียกรวมว่า เป็นวิธีที่ตระหนักถึงภาวะเจริญพันธุ์ (Fertility Awareness Technique) หรือวิธีวางแผนครอบครัวตามธรรมชาติ ซึ่งรวมวิธีการ 4 วิธี

1. วิธีสังเกตเมือกทาเวลาไข่สุก (Cervical Mucus Method หรือ Ovulation Method หรือเรียกว่า Billings Method)
2. วิธีวัดอุณหภูมิ (Temperature หรือ Termal Method)
3. วิธีดูปฏิทิน (Calendar Rhythm Method หรือ Ogino Knaus Method)
4. วิธีผสม (Symto-Termal Method - STM)

การเว้นระยะปลอดภัย หมายถึง วิธีการคุมกำเนิดโดยการมีเพศสัมพันธ์ในระยะเวลาไข่สุก โดยอาศัยหลักที่ว่าหญิงจะมีไข่สุกเดือนละครั้งเดียว และการตั้งครรภ์จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการร่วมเพศในระยะเวลาที่ไข่สุกเท่านั้น

วิธีหาระยะปลอดภัยจากการตั้งครรภ์

1. ไข่ของหญิงจะสุก และตกออกจากรังไข่ในระยะเวลาประมาณกลาง ๆ ของรอบเดือน คือ ประมาณวันที่ 14 - 16 นับจากการมีประจำเดือนวันแรก
2. ไข่จะมีอายุประมาณ 1 วัน การเว้นจากการร่วมเพศในระยะเวลาไข่สุก การตั้งครรภ์ก็จะไม่เกิดขึ้น
3. ระยะเวลาที่ปลอดภัย เมื่อเพิ่มอายุของอสุจิของฝ่ายชาย และการคลาดเคลื่อนของการสุกของไข่เข้าไปด้วยแล้ว ช่วงระยะเวลาที่ปลอดภัยก็จะสั้นเข้า เป็นระยะที่นับจากวันที่มีประจำเดือนวันแรกไป 7 วัน และระยะก่อนจะมีประจำเดือนในรอบต่อไปอีก 7 วัน ระยะนี้เป็นช่วงเวลาไข่สุกหลายตัวไปแล้ว จึงถือได้ว่าเป็นระยะเวลาปลอดภัยที่สามารถมีเพศสัมพันธ์กันได้โดยไม่เกิดการตั้งครรภ์ขึ้น

ข้อควรระวัง

วิธีเว้นระยะปลอดภัยหรือวิธีธรรมชาตินี้ จะใช้ได้ดีสำหรับคนที่มีการมีประจำเดือนสม่ำเสมอ ผู้ที่มีประจำเดือนคลาดเคลื่อนไม่ตรงเวลา หากใช้วิธีนี้อาจมีผลให้เกิดการตั้งครรภ์ได้

- คนทั่วไปมักเข้าใจผิดพลาด โดยนับระยะปลอดภัยเป็น 7 วันหลังประจำเดือนหมด จึงมักเกิดการตั้งครรภ์ได้ ที่จริงแล้วต้องนับตั้งแต่วันแรกที่มีประจำเดือนไป 7 วันจึงจะปลอดภัย

- ผู้ที่มีความประสงค์จะใช้วิธีนี้ ควรพบแพทย์เพื่อตรวจสอบหาระยะเวลาปลอดภัยที่แน่นอน จะสามารถกำหนดช่วงระยะปลอดภัยได้มากขึ้น และจะได้ผลในการคุมกำเนิดสูง

- ตามความเป็นจริงแล้ว วันที่ไข่ตกคือ ช่วง 14 วันก่อนจะมีประจำเดือนรอบต่อไป ดังนั้นสตรีที่มีรอบประจำเดือนยาว 28 วัน ไข่จะตกวันที่ 14 ของรอบเดือน โดยนับตั้งแต่วันแรก ส่วนสตรีที่มีรอบประจำเดือนยาว 30 วัน ไข่จะตกวันที่ 16 ของรอบเดือน

2. การคุมกำเนิดโดยวิธียาเม็ดคุมกำเนิด (Oral Contraception)

ยาคุมกำเนิดเริ่มใช้ในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2505 จนกระทั่งปัจจุบันมียาเม็ดคุมกำเนิดที่ใช้อยู่มากกว่า 20 เครื่องหมายการค้า สำหรับส่วนประกอบของยาโดยทั่ว ๆ ไปมี 3 ชนิด คือ

1. ชนิดรวม (Combined Type) ยาชนิดนี้ประกอบด้วยเอสโตรเจนและโปรเจสโตรเจนร่วมกันทุกเม็ด เป็นยาเม็ดคุมกำเนิดชนิดแรกและชนิดที่ใช้อย่างมากในปัจจุบัน

2. ชนิดเรียงลำดับ (Sequential Type) ยาชนิดนี้ 15 - 16 เม็ด ประกอบด้วยเอสโตรเจนอย่างเดียว และ 5 - 6 เม็ดสุดท้าย ประกอบด้วยเอสโตรเจนและโปรเจสโตรเจนร่วมกัน ซึ่งปัจจุบันชนิดนี้เลิกใช้แล้ว เพราะมีอาการแทรกซ้อนเกิดขึ้นกับผู้ใช้มาก รวมทั้งยังมีอัตราการตั้งครรภ์สูงอีกด้วย

3. ชนิดที่มีโปรเจสโตรเจนอย่างเดียว (Mini Pill)

ประกอบด้วยโปรเจสโตรเจนอย่างเดียวทุกเม็ดรับประทานวันละ 1 เม็ดทุกวันโดยไม่มีวันหยุดวิธีการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด

1. เริ่มกินยาเม็ดที่ลูกศรชี้ในวันแรกของการมีประจำเดือน

2. กินยาวันละ 1 เม็ดทุกวัน หลังอาหารเย็นหรือก่อนเข้านอน

3. กินยาเม็ดต่อไปตามลำดับลูกศรจนหมดแผงยา

4. เมื่อยาหมดแผง ให้เริ่มกินยาแผงใหม่ได้ตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

4.1 ถ้าเป็นยาคุมชนิดแผงหนึ่งมี 21 เม็ด ให้หยุดกินยา 7 วัน จะมีประจำเดือนมาในช่วงที่หยุดกินยา เมื่อหยุดครบ 7 วัน ให้เริ่มกินยาแผงใหม่ได้

4.2 ถ้าเป็นยาคุมชนิดแผงหนึ่งมี 28 เม็ด เมื่อกินหมดแผงให้กินแผงต่อไปได้เลย
โดยไม่ต้องหยุด

ในปัจจุบันนี้เนื่องจากยาเม็ดคุมกำเนิดมีอยู่หลายเครื่องหมายการค้า แต่ละแบบหรือชื่อของ
ยาเม็ดคุมกำเนิดจะบอกรายละเอียดของวิธีรับประทานยาไว้ เมื่อแนะนำหรือให้ผู้ป่วยใช้ชนิดใดชนิดหนึ่ง
จะต้องอธิบายรายละเอียดของวิธีใช้กับผู้ป่วยอีกครั้งหนึ่งด้วยมาให้ผู้ป่วยเข้าใจเอาเอง

ชื่อแนะนำสำหรับผู้ป่วยรับประทานยาเม็ดคุมกำเนิด

1. ควรรับประทานยาในเวลาเดียวกันทุกวันเพื่อให้ระดับฮอร์โมนในร่างกายมีอยู่เสมอ
และลดโอกาสเลือดออกกะปริบกะปรอยในระหว่างรับประทานยา เวลาที่เหมาะสมคือ หลังอาหารเย็น
2. ถ้าลืมรับประทานยา 1 วัน วันรุ่งขึ้นควรรับประทานยาทันทีเมื่อนึกได้ และ
รับประทานยาเม็ดต่อไปตามปกติ
3. ถ้าลืมรับประทานยา 2 วัน ควรจะรับประทานยาต่อไปและต้องปรึกษาการคุมกำเนิดวิธีอื่น
ร่วมด้วยในเดือนนั้น
4. ถ้าลืมรับประทานยา 3 วัน ควรจะหยุดยา 1 สัปดาห์ แล้วเริ่มรับประทานยาชุดใหม่
และต้องปรึกษาการคุมกำเนิดวิธีอื่นร่วมด้วยในระยะเวลาที่หยุดยา 1 สัปดาห์ และเริ่มรับประทานยาชุดใหม่
2 สัปดาห์แรก
5. ขณะที่รับประทานยาอย่างสม่ำเสมอ ถ้าประจำเดือนยังไม่มาหลังจากหยุดรับประทานยา
ตามกำหนด 7 วัน ควรจะเริ่มยาชุดใหม่ต่อไป ถ้าหากขาดระดู 2 เดือน ควรจะต้องปรึกษาแพทย์
6. ระยะ 2 - 3 เดือนแรกของการรับประทานยา อาจจะมีอาการแทรกซ้อนบางอย่าง
เช่น คลื่นไส้ เลือดออกเป็นหยด ๆ บางวัน อาการเหล่านี้จะค่อย ๆ หายไปภายหลัง 3 เดือน ถ้า
ยังมีอาการแทรกซ้อนอยู่ ควรจะเปลี่ยนชนิดของยาคุมกำเนิด
7. ขณะที่รับประทานยา ถ้ามีเลือดออกกะปริบกะปรอย หรือออกมาก ควรจะเพิ่มยาเป็น 2
เม็ดต่อวัน ประมาณ 5 วัน โดยเพิ่มจำนวนยามากขึ้นกว่าเดิมอีก 5 เม็ด ถ้ายังมีเลือดออกอีกใน
เดือนที่ 2 ของการรับประทานยา ควรจะเปลี่ยนชนิดของยาคุมกำเนิด
8. ใน 2 สัปดาห์แรกของการรับประทานยาเดือนแรก ควรจะปรึกษาการคุมกำเนิดวิธีอื่น
ร่วมด้วย

ข้อดี ถ้ารับประทานยาตามที่กำหนดไว้ วิธีนี้จะได้ผลดีที่สุดในปัจจุบันนี้ และการร่วมประเวณีเป็นไปตามความต้องการของคู่สามีภรรยา

ข้อเสีย เกิดอาการแทรกซ้อนทำให้ชีวิตนี้ไม่ได้ หรือเพื่อที่จะรับประทานยาทุกวัน ผู้ที่รับประทานนมนตนเอง จะทำให้ไขมันน้อยลง แต่ส่วนประกอบของน้ำมันมมารดาไม่เปลี่ยนแปลง

ข้อห้ามใช้ ผู้เป็นโรคหรือมีภาวะผิดปกติบางอย่าง หากจะใช้ควรรู้ด้วยความระมัดระวัง และอยู่ในความดูแลของแพทย์โดยใกล้ชิด ได้แก่ เบาหวาน ลมชัก ลิ้นหัวใจรั่ว ฯลฯ

4. การใช้ยาฉีด (Injectable Contraceptives)

ยาฉีดชนิดนี้มีประสิทธิภาพในการคุมกำเนิดได้ดี โดยเฉพาะนมารดาที่ทำให้ไขมันมมารดากับบุตร ทำให้ไขมันมากขึ้น

ยาฉีดคุมกำเนิดที่ใช้ทั่วไปในปัจจุบันนี้คือ ดีโพร เพรเวรา (Depo-Provera) 150 มิลลิกรัม ต่อ 1 ลูกบาศก์เซนติเมตร เป็นพวก เมดร็อกซี โพรเจสเตอโรน อะซิเตท (Medroxy Progesterone Acetate) ฉีดครั้งละ 1 ลูกบาศก์เซนติเมตร สามารถป้องกันการตั้งครรภ์ได้นาน 12 สัปดาห์ (84 วัน) มารดาหลังคลอดเริ่มฉีดได้เลย สตรีที่วางแผนจะฉีดจะมีประจำเดือน อาจเริ่มได้ตั้งแต่วันแรกหรือภายใน 5 วันแรกของการมีประจำเดือน อาจเริ่มได้ตั้งแต่วันแรกหรือภายใน 5 วันแรกของการมีประจำเดือน สตรีหลังแท้งฉีดได้ตั้งแต่วันที่ 2-3 หลังแท้ง ปฏิกริยาของยาฉีดคุมกำเนิดมี เช่นเดียวกับยารับประทานคุมกำเนิดดังได้กล่าวแล้ว

ข้อดี พวกที่ลืมรับประทานยาบ่อย ๆ หรือเพื่อที่จะรับประทานยาทุกวันควรรู้วิธีนี้ในรายที่ทำให้ไขมันมมารดากับบุตรไม่ทำให้ปริมาณไขมันลดลง

ข้อเสีย มีอาการผิดปกติเกี่ยวกับประจำเดือน เช่น ไม่มีประจำเดือน ทำให้เลิกใช้ชีวิตนี้

ประสิทธิภาพ อัตราการตั้งครรภ์ร้อยละ 0.3 - 0.5

อาการแทรกซ้อน

1. ประจำเดือนมาไม่ปกติ บางรายมีเลือดออกมาก ออกนานกว่าปกติ หรือเลือดออกกะปริดกะปรอยมาบ้างหยุดบ้างตลอดเดือน

2. ไม่มีเลือดประจำเดือนมาเลย

3. ความรู้สึกทางเพศลดลง

4. ขาดศีรษะ และเวียนศีรษะ

5. น้ำหนักตัวเพิ่มขึ้น

ข้อห้ามใช้ เช่นเดียวกับการรับประทานยาเม็ดคุมกำเนิด

5. ห่วงอนามัย (Intrauterine Contraceptive Device) หรือเรียกสั้น ๆ ว่า ไอ ยู ดี (I U D) เป็นวิธีที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง เนื่องจากมีประสิทธิภาพสูง ใช้ง่าย ปลอดภัย อาการข้างเคียงน้อย สามารถมีบุตรได้เมื่อเลิกใช้ ไทยเริ่มนำมาใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2509 โดยใช้ ลิปป์ ลูป (Lippes loop) ก่อน

ต่อมาได้มีการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพเรื่อย ๆ พบว่า ห่วงอนามัยที่มีลวดทองแดงที่ฝังอยู่ เช่น ห่วงอนามัยที่ทางกระทรวงสาธารณสุขนำมาใช้ทั่ว ๆ ไปในประเทศไทยมี 2 ชนิด คือ

1. มัลติโหลด 250 (Multiload 250) มีอายุการใช้งาน 3 ปี

2. คอปเปอร์ ที - 380 เอ (Copper T - 380 A) มีอายุการใช้งาน 5 ปี

แพทย์หรือพยาบาลผู้ชำนาญ เป็นผู้ใส่ขดอนามัยหรือห่วงอนามัย เข้าไปบนโพรงมดลูกของผู้ที่จะใช้วิธีนี้คุมกำเนิด และใช้ได้ดีตลอดไปถ้าไม่มีอาการแทรกซ้อนจนกระทั่งต้องการเอาออก หรือตามกำหนดที่ต้องมาเปลี่ยนห่วงอนามัยอันใหม่ และเดียวกันการใส่ห่วงอนามัย เข้าไปบนโพรงมดลูก จะต้องใส่ด้วยความระมัดระวังและปราศจากเชื้อโรค

ข้อดี วิธีนี้เป็นวิธีหนึ่งที่เหมาะสมจะใช้ในโครงการวางแผนครอบครัว ผู้ใช้ไม่ต้องกังวลปลอดภัยพอสมควร และมีบุตรได้ทันทีเมื่อเลิกใช้

ข้อเสีย มีอาการแทรกซ้อนเกิดขึ้นเนื่องจากการใส่ห่วงอนามัย ทำให้เลิกใช้วิธีนี้

ประสิทธิภาพ อัตราการตั้งครรภ์ประมาณร้อยละ 1.0 - 5.6

เวลาที่เหมาะสมในการใส่ห่วงอนามัย

1. ระหว่างมีประจำเดือน หรือเมื่อประจำเดือนหมดใหม่ ๆ

2. หลังคลอดบุตรแล้ว วันที่ 3 หรือวันที่ 4

ข้อห้ามในการใส่ห่วงอนามัย

1. ผู้ที่ตั้งครรภ์อยู่แล้ว

2. ผู้ที่มีประวัติกเลือดบ่อย ๆ

3. ผู้ที่มีอาการอักเสบอย่างรุนแรงของอวัยวะสืบพันธุ์
  4. ผู้ที่มีเนื้องอกของมดลูก หรือปากมดลูก ประจำเดือนมาผิดปกติ หรือเป็นมะเร็งที่อวัยวะสืบพันธุ์
6. ยาฝังคุมกำเนิด (Implantation)
- ยาฝังคุมกำเนิด เป็นวิธีคุมกำเนิดชั่วคราวโดยใช้ ฮอร์โมน ลีโวนอร์เจสเตรล (Lvonorgestrel) ชื่อการค้าว่า นอร์แพลนท์ (Norplant) ซึ่งเป็นยาในกลุ่มโปรเจสติน ชนิดหนึ่งบรรจุอยู่ในหลอด ไซลาสติค (Silastic) ที่ฮอร์โมนซึมผ่านได้ฝังไว้ใต้ผิวหนังบริเวณต้นแขน ด้านใน จำนวน 6 หลอด
- ชนิดของยาหลอดฝังคุมกำเนิด
- ยาหลอดฝังคุมกำเนิดแบ่งออกเป็น 2 ชนิด ตามระบบของหลอดที่ใช้ คือ ชนิดไม่สลายตัว (Non-biodegradable) และชนิดสลายตัว (Biodegradable)
1. ชนิดไม่สลายตัว หลอดที่ใส่ฮอร์โมนทำด้วยไซลาสติค (Silastic) มีความสมบัติทำให้ฮอร์โมนกระจายได้ในอัตราคงที่ ฮอร์โมนที่ใช้คือ นอร์เจสเตรล ยาหลอดฝังคุมกำเนิด ที่เริ่มนำมาใช้ในประเทศไทย คือ นอร์แพลนท์ (Norplant) ซึ่งประกอบด้วยหลอด 6 หลอด แต่ละหลอดมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 2.41 มิลลิเมตร ยาว 34 มิลลิเมตร มีฮอร์โมนนอร์เจสเตรล บรรจุอยู่จำนวน 38.2 มิลลิกรัม หรือรวมทั้ง 6 หลอด มีฮอร์โมน 230 มิลลิกรัม โดยจะซึมกระจายออกประมาณวันละ 50 ไมโครกรัม มีประสิทธิภาพป้องกันการตั้งครรภ์ได้นาน 5 ปี หลังจากนั้นต้องเอาหลอดทั้ง 6 หลอดออก
  2. ชนิดสลายตัว หลอดสำหรับใส่ฮอร์โมนมีความสมบัติพิเศษคือ ฮอร์โมนที่บรรจุอยู่ค่อย ๆ ซึมกระจายออกในอัตราคงที่ หลอดที่ใส่ก็จะใส่เอนไซม์ (enzyme) ทำให้ค่อย ๆ สลายตัวไป ไม่ต้องมาเอาออกอีก ยาฝังใต้ผิวหนังชนิดนี้ ได้แก่ คาพรอนอร์ (Capronor) ซึ่งบรรจุฮอร์โมนนอร์เจสเตรล กระจายออกวันละ 50 ไมโครกรัม ใช้ได้นาน 1 ปี
- กลไกการป้องกันการตั้งครรภ์
- ยาหลอดฝังคุมกำเนิด มีกลไกป้องกันการตั้งครรภ์ เช่นเดียวกับยาฉีดคุมกำเนิด โดยออกฤทธิ์

ใน 3 ระดับด้วยกันคือ

1. ที่ระดับมูกปากมดลูก ทำให้เชื้ออสุจิเข้าได้โดยยาก
2. เยื่อมดลูก มีการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ก่อภูลเชื้ออสุจิ และไม่เหมาะกับการฝังตัวของไข่

ที่ผสมแล้ว

3. ป้องกันการตกไข่

ผลข้างเคียง

ยาฝังคุมกำเนิด ไม่มีฮอร์โมนเอสโตรเจน (Estrogen) ซึ่งในยาคุมบางชนิด พบว่า เอสโตรเจน (Estrogen) เกี่ยวโยงกับผลข้างเคียงที่มีผลร้ายต่อสตรีที่ใช้ยาคุมกำเนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีอายุเกินกว่า 35 ปี ยาฝังคุมกำเนิดมีเฉพาะฮอร์โมนโปรเจสติน (Progestin) ผลข้างเคียงที่พบมากที่สุดของการใช้ยาฝังคุมกำเนิดคือ ประจำเดือนมาไม่ปกติ ซึ่งอาจจะเป็นติดต่อกันหลายเดือน

ข้อควรจำ

สตรีที่ใช้ยาฝังคุมกำเนิดควรจะไปยังโรงพยาบาลก่อนกำหนดเวลาการถอดยาฝังคุมกำเนิดออก ถ้าสตรีผู้นั้นมี

- อาการปวดในช่องท้องส่วนล่างมาก
- โลหิตออกจากช่องคลอดมาก
- อาการปวดแขน
- ท้องหรือเลือดออกที่บริเวณฝังยาคุมกำเนิด (อาจติดเชื้อ)
- ยาฝังคุมกำเนิดหลุดออกมา
- อาการปวดหัวข้างเดียวเป็นพัก ๆ ปวดหัวอย่างมากรู้ ๆ กัน เห็นภาพมัวไม่ชัดเจน
- อาการดีซ่าน
- ความสงสัยว่าตั้งครรภ์
- ประจำเดือนล่าช้าไปมาก

ข้อดีของยาตลอดฝังคุมกำเนิด

1. ประสิทธิภาพสูง อุบัติการณ์ตั้งครรภ์ใน 1 ปี พบเพียงร้อยละ 0.6 เท่านั้น ในการใส่ไข่

หลายปี อัตราการตั้งครรภ์ในปีหลัง ๆ อาจสูงกว่าปีแรก เนื่องจากการกระจายของฮอร์โมนจะลดลง

2. ปลอดภัย เนื่องจากไม่มีฮอร์โมน เอสโตรเจน จึงปลอดภัยจากอาการแทรกซ้อนที่เป็นอันตรายต่าง ๆ เช่น การอุดตันของหลอดเลือดโดยลิ่มเลือด ความดันโลหิตสูง และการเปลี่ยนแปลงทางด้านเมตาบอลิซึม

ข้อจำกัดของยาหลอดมิงคุมกำเนิด (ตำราง เทรียญประบูร. 2528 : 751 - 753)

1. อาการข้างเคียงที่พบส่วนมาก ได้แก่ ประจำเดือนผิดปกติ ซึ่งเกิดส่วนมากในช่วง 3 - 6 เดือนแรก เช่น เลือดออกกะปริบกะปรอย เลือดออกมากและนานหรือบางรายไม่มีประจำเดือน
2. การบริการจะต้องทำโดยแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่สามารถทำการฆ่าตัดเล็กหรือเคมพิกอบรมแล้วจึงสามารถให้บริการได้
3. ระยะเวลาในการป้องกันการตั้งครรภ์มีจำกัด จึงต้องเปลี่ยนตามกำหนด ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาในการให้และรับบริการได้
4. หลังพบหลอดยาอยู่ได้ผิวหนัง ภายหลังรับบริการไปแล้ว อาจทำให้เกิดปัญหาในสตรีบางคน เช่น กลัว เวลาเคลื่อนไหวจะรู้สึกว่หลอดยาเคลื่อนไหว และเจ็บ

เวลาที่เหมาะสมสำหรับยาหลอดมิงคุมกำเนิด

เวลาที่เริ่มฝังยาคุมกำเนิดภายใน 5 วันแรกของการมีประจำเดือน เพื่อจะได้แน่ใจว่าไม่ตั้งครรภ์ ถ้าหลังคลอดบุตรหรือหลังแท้งบุตรแล้ว ยังไม่มีระดุดต้องตรวจให้แน่นอนว่า ไม่ตั้งครรภ์

แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

ได้มีผู้ให้แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนครอบครัว ดังนี้

สราวุธ คงสิริ และเชษฐ์ ญญประเทือง (2521 : บทคัดย่อ) มีแนวคิดว่า ผลของการเพิ่มประชากรต่อการปรับปรุงการศึกษา การสาธารณสุข การมีงานทำ สภาพแวดล้อม และการขาดแคลนที่ดิน ฯลฯ ถ้าหากอัตราการเกิดลดลง จำนวนนักเรียนจะเพิ่มขึ้นในอัตราที่ช้าลง ระหว่าง พ.ศ. 2513 - 2543 การลดลงของอัตราการเกิดจะช่วยประหยัดทรัพยากร ซึ่งสามารถนำไปใช้สำหรับบริการสาธารณสุขต่าง ๆ ได้ เช่น บริการด้านการศึกษา สาธารณสุข ฯลฯ แล้วจะประหยัดทรัพยากร

ได้มากที่สุดเสีย

บุญเลิศ เลี้ยวประไพ (2521 : บทคัดย่อ) มีแนวคิดที่ว่า "ถ้าครอบครัวไทยจะมีบุตรเฉลี่ย ครอบครัวละ 2 - 3 คน อัตราการสืบพันธุ์สุทธิเท่ากับ 1.5 โดยอาศัยแนวคิดที่ว่า ประชากรที่เกิดมาทดแทนบิดามารดา โอกาสที่ประชากรจะเพิ่มในอนาคตจึงมีน้อย"

ทกวิทย์ วรนิวัฒน์ (2521 : บทคัดย่อ) กรมวิสาหการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนประชากรศึกษาไว้ว่า "กระทรวงศึกษาธิการสามารถช่วยแก้ปัญหาการเพิ่มประชากรได้โดยการทำให้การศึกษา อีกทั้งเตรียมประชาชนให้พร้อมในการที่จะวินิจฉัยปัญหาได้อย่างเหมาะสมด้วย ฉะนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้แทรกหลักสูตรประชากรศึกษาไว้ในโครงการการศึกษาทุกระดับ ทั้งในและนอกโรงเรียน ในขณะเดียวกันก็ได้จัดทำระบบเผยแพร่ข่าวสารเพื่อประชาชนในชนบทเป็นการเฉพาะขึ้น

ประเสริฐ สุวิมลสุลี (2521 : 600) ให้แนวคิดในด้านคุณภาพประชากรทางด้านสาธารณสุขพบว่า ประเทศไทยมีอัตราการเพิ่มประชากรค่อนข้างสูง การเร่งรัดให้มีการดำเนินงานวางแผนครอบครัว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ได้ประชากรที่ดีมีคุณภาพ ทำให้ผลผลิตด้านต่าง ๆ ดียิ่งขึ้น เป็นผลให้ประเทศไทยได้พัฒนาก้าวหน้าต่อไป งานโภชนาการเป็นงานที่มีผลโดยตรงต่อคุณภาพของประชากร จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทำให้ประชากรมีภาวะโภชนาการที่ดี และเป็นประชากรที่มีคุณภาพชีวิต

สมวงศ์ วงศ์วอนแสง (2521 : บทคัดย่อ) มีแนวคิดเกี่ยวกับการย้ายถิ่นประชากรว่า "การเพิ่มประชากรนั้น ย่อมมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ การตั้งถิ่นฐาน และการอพยพย้ายถิ่นของประชากรด้วยเสมอ และถ้าการเพิ่มประชากรไม่ได้สัดส่วนกับทรัพยากรธรรมชาติ และปัจจัยการผลิตของประเทศ เช่น ที่ดิน แหล่งน้ำประปา แรงงานคนจะนำไปสู่ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมที่ร้ายแรงได้"

จากนิตยสารและแนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและภาคเอกชนควรจะได้มีการส่งเสริมการลดอัตราการเพิ่มของประชากรลง และส่งเสริมให้คนในชนบทรู้จักพึ่งตนเองให้มากที่สุด เพื่อความอยู่ดีกินดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นผลให้ประเทศมีการพัฒนาสืบต่อไป

การดำเนินงานวางแผนครอบครัวในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539)

ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 กำหนดเป้าหมาย 3 ข้อ คือ การศึกษา การขยายตัวด้านเศรษฐกิจให้คงไว้ การกระจายรายได้ให้เป็นธรรม ทัศนคติภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เรื่องที่เกี่ยวข้องต่อสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุดคือ เรื่องจำนวนประชากร

ผลกระทบจากการลดอัตราการเพิ่มประชากร ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร จากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทยโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ประชากรอายุต่ำกว่า 15 ปี ลดลงจากร้อยละ 40.0 ในปี 2513 เหลือร้อยละ 33.1 ในปัจจุบันสตรีวัยเจริญพันธุ์ที่แต่งงานแล้ว และอยู่กินกับสามีเพิ่มขึ้นจาก 7.6 ล้านคน ในปี 2530 เป็นประมาณ 9.9 ล้านคน ในปี 2539 จากการวิเคราะห์สถานการณ์การวางแผนครอบครัวในปัจจุบัน พบว่า อัตราการคุมกำเนิดของประเทศเพิ่มจากร้อยละ 64.6 ในปี 2527 เป็นร้อยละ 70.5 ในปี 2530 แต่ยังคงมีความแตกต่างกันในระดับภาค โดยเฉพาะในภาคใต้ อัตราการคุมกำเนิดยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ดังนั้นการวางแผนครอบครัวจึงจำเป็นต้องดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) โดยจะมุ่งให้เห็นด้านคุณภาพ หากวิธีเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย สร้างเจตคติกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการมีขนาดครอบครัวที่เหมาะสมกับสภาวะเศรษฐกิจและสังคมของตนเอง ชี้แนะการเปลี่ยนพฤติกรรมการวางแผนครอบครัว โดยให้แสวงหาการบริการด้วยตนเอง ศึกษาการกระจายอำนาจการนำระบบกลไกการตลาดมาใช้ สนับสนุนให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วม ดำเนินงานมากขึ้น (กรมอนามัย กองอนามัยครอบครัว. 2534 : 5)

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) โครงการวางแผนครอบครัวได้กำหนดแบบแผนการมีบุตรที่เหมาะสมดังนี้

1. ให้แต่ละครอบครัวมีบุตรไม่เกิน 2 คน
2. ให้มีบุตรห่างกัน 3 ปี
3. แม่ควรมีบุตรเมื่ออายุ 20 ปีขึ้นไป

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ที่ผ่านมา ได้

กำหนดให้อัตราการคุมกำเนิด เป็นตัวชี้วัดการดำเนินงาน แต่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ได้เพิ่มตัวชี้วัดคือ อัตราของคู่สมรสคุมกำเนิดโดยวิธีถาวรและอัตราการมีบุตรคนแรกของสตรีที่แต่งงานแล้วอายุ 30 ปีขึ้นไป

กลวิธีดำเนินงานได้ปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา และกลุ่มเป้าหมาย การดำเนินงานที่ 1 ได้ผลในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ยังคงดำเนินต่อไปและได้กำหนดกลวิธีการทำงานไว้ดังนี้

1. เพิ่มคุณภาพและความครอบคลุมบริการ
2. ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการ
3. ศึกษาค้นคว้าของเจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร และชุมชน
4. เสริมสร้างเจตคติ และพฤติกรรมวางแผนครอบครัว
5. สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรเอกชน
6. ปรับปรุงมาตรการทางสังคมเพื่อการพัฒนาประชากร

การวางแผนครอบครัวเพื่อชะลอการเพิ่มประชากร มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ช่วยประหยัดงบประมาณในการให้บริการทางสังคม และสาขารูปภาคอื่น ๆ ดังนั้นรัฐบาลจะต้องให้การสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งในด้านงบประมาณ บุคลากร และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการสนับสนุนและการประสานงานร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ดังนี้

- หน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชนที่เกี่ยวข้อง พิจารณาให้การสนับสนุนการดำเนินงานตามวิธีที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539)
- พิจารณาปรับปรุง กฎ ระเบียบต่าง ๆ ที่ขัดแย้งกับกลวิธีการทำงานวางแผนครอบครัว
- การให้สวัสดิการต่าง ๆ ทางสังคมขอให้พิจารณาผู้ให้บริการวางแผนครอบครัว เป็น

อันดับแรก

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาค้นคว้าผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ เจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ทั้งงานต่างประเทศและในประเทศ สรุปได้ดังนี้

การวิจัยในประเทศ

โคตรเวอ (Driver. 1962 : 61) ได้ศึกษาถึงสังคมที่แตกต่างกัน เช่น สังคมชนบทและสังคมเมือง มีผลทำให้การสมรสมีลักษณะแตกต่างกันไปด้วย ได้ศึกษาในประเทศอินเดีย ผลจากการศึกษาพบว่า คนในชนบทมีกาที่บุตรสาวและบุตรชายของตนสมรสเร็วกว่าคนในเขตเมือง อายุแรกสมรสของสตรีในชนบทโดยเฉลี่ยประมาณ 13.4 - 13.6 ปี และผู้ชายประมาณ 21 ปี ส่วนในเขตเมือง อายุสมรสของสตรีโดยเฉลี่ย 15.5 ปี ผู้ชาย 22.5 ปี

โรเบิร์ต (Robert. 1965 : 580 - 581) ได้สำรวจความรู้ และเจตคติที่มีต่อการคุมกำเนิดที่ประเทศซาบาโดส ในปี ค.ศ. 1964 ผลการสำรวจพบว่า สตรีที่มีการศึกษาสูงย่อมมีความรู้ในเรื่องวิธีคุมกำเนิดอย่างน้อย 1 วิธี ด้วยอัตราร้อยละที่ทวีขึ้นตามลำดับของจำนวนปีที่ได้รับการศึกษา เช่น สตรีที่มีจำนวนปีของการศึกษา 4, 5, 6, 7 และระดับมัธยมศึกษาหรือสูงกว่าขึ้นไป มีความรู้ร้อยละ 34.7, 68.9, 79.2, 80.0 และ 81.5 ตามลำดับ

มิสรา (Misra. 1967 : 181) ได้ศึกษาถึงความสำคัญของรายได้ของครอบครัวกับเจตคติต่อการวางแผนครอบครัวในซีกาโก ผลการศึกษาพบว่า เมื่อรายได้สูงขึ้นอัตราการเห็นด้วยจะสูงตามไปด้วย ครอบครัวที่มีรายได้ต่อปีต่ำกว่า 4,000 เหรียญอเมริกา สามีเห็นด้วยร้อยละ 65.0 ภรรยาเห็นด้วยร้อยละ 74 รายได้ระหว่าง 4,000 - 7,999 เหรียญ สามีเห็นด้วยร้อยละ 79 ภรรยาเห็นด้วยร้อยละ 84 ครอบครัวที่มีรายได้ต่อปีสูงกว่า 8,000 เหรียญอเมริกา สามีเห็นด้วยร้อยละ 80 ภรรยาเห็นด้วยร้อยละ 86.7

ฮอคค์ (Hock. 1968 : 702 - 708) ได้ทำการสำรวจเจตคติและความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของกลุ่มภรรยาในประเทศมาเลเซีย ระหว่างปี ค.ศ. 1966 ถึงกลางปี ค.ศ. 1967 ผลการสำรวจพบว่า สตรีผู้ซึ่งไม่มีการศึกษาเห็นด้วยกับการคุมกำเนิด ร้อยละ 65.5 และเคยทราบเกี่ยวกับวิธีคุมกำเนิดตั้งแต่ 1 วิธี หรือ มากกว่า 1 วิธี ร้อยละ 28.7 สตรีที่มี

จำนวนปีของการศึกษา 1 - 5 ปี เห็นด้วยกับการคุมกำเนิดร้อยละ 75.2 และเคยทราบเกี่ยวกับการคุมกำเนิดตั้งแต่ 1 ปีหรือมากกว่า ร้อยละ 53.2 ส่วนสตรีที่มีจำนวนการศึกษาตั้งแต่ 6 ปีหรือมากกว่าเห็นด้วย ร้อยละ 75.6 และเคยทราบวิธีการคุมกำเนิดตั้งแต่ 1 ปี หรือมากกว่าขึ้นไป ร้อยละ 71

รอสและสมิท (Ross and Smith. 1969 : 8) ได้สำรวจความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ณ ประเทศเกาหลี พบว่า ผู้ที่ไม่รู้หนังสือไม่เคยยินยัติคุมกำเนิดร้อยละ 76 ผู้ที่มีความรู้ระดับประถมศึกษา เคยได้ยิน ร้อยละ 85 ผู้ที่มีการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย เคยได้ยินร้อยละ 95 แต่เมื่อถามถึงการทราบรายละเอียดอย่างน้อย 1 วิธี อัตราของผู้ที่ทราบลดลง ผู้ที่ไม่รู้หนังสือเคยทราบเพียงร้อยละ 45 ผู้มีความรู้ระดับประถมศึกษาทราบร้อยละ 57 ผู้ที่มีการศึกษาสูงมีความเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย ดังจะเห็นได้ว่า ผู้ที่มีการศึกษาระดับวิทยาลัย จะเห็นด้วยร้อยละ 97 ที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา เห็นด้วยร้อยละ 90 และผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษา เห็นด้วยร้อยละ 76

เพรสตัน และริชาร์ด (Preston and Richards. 1975 : 209) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอาชีพของสตรีในโปรตุเกสที่มีอิทธิพลต่อการสมรส ผลการศึกษาพบว่า สตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมีอัตราการแต่งงานต่ำกว่าสตรีทั่วไป

การวิจัยในประเทศ

การวิจัยเกี่ยวกับความรู้ และเจตคติ

พาสี ยงใจยุทธ และเรียม ศิริวัฒนศักดิ์ (2513 : 18 - 20 ปี) ได้ทำการศึกษาเรื่องเจตคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการคุมกำเนิด โดยได้ทำการสอบถามนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รวมทั้งหมดมีจำนวน 200 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาร้อยละ 74 มีความสนใจในเรื่องการคุมกำเนิด

อารี สมบูรณ์สุข และนิกร ดุลิตลีน (2513 : 2) ได้ทำการสำรวจเจตคติของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว จำนวน 472 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาแพทย์ในกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 90 เห็นว่าการคุมกำเนิดจำเป็นและไม่บาบ และมีนักศึกษาอยู่ร้อยละ 72 ที่เห็นว่าควรมีการ

สอนเกี่ยวกับวิธีการวางแผนครอบครัวแก่นักเรียนระดับ ม.ศ. 4

กาญจนา กิจกาญจน์ (2514 : 80 - 82) ได้ทำการศึกษาเรื่องความเข้าใจและเจตคติต่อการวางแผนครอบครัวของนักเรียนสตรีอาชีวศึกษา พบว่า นักเรียนสตรีอาชีวศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวอยู่บ้างแล้ว แต่ไม่ละเอียด

ชนินทร์ วีรวงศ์ (2515 : 22 - 32) ได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการคุมกำเนิดของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 250 คน ผลการวิจัยพบว่า ทั้งนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงต่างมีความเห็นตรงกันว่า ควรนำการคุมกำเนิดมาใช้เมื่อมีปัญหาเศรษฐกิจในบ้าน และเมื่อมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน และมีความเห็นว่าควรสอนเรื่องการคุมกำเนิดให้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายถึงขั้นอุดมศึกษา

ชัยวัฒน์ ใหญ่พงษ์ (2515 : 86) ได้ศึกษาเจตคติต่อการวางแผนครอบครัวของนักเรียนอาชีวศึกษาชั้นปีสุดท้ายในเขตนครหลวงกรุงเทพ นครบุรี พบว่า นักเรียนหญิงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเป็นกลุ่มที่มีเจตคติต่อการวางแผนครอบครัวต่ำที่สุดคือ อัตราร้อยละ 78.4 นักเรียนชายของโรงเรียนอาชีวศึกษาแบบสหศึกษา เป็นกลุ่มที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวสูงที่สุด อัตราร้อยละ 88.7

ในปัจจุบันนี้รัฐบาลไทยได้ตระหนักถึงภาวะประชากรที่เพิ่มขึ้น จึงได้มีการกำหนดนโยบายการวางแผนครอบครัว ขณะเดียวกันได้มีการเผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวและปัญหาต่าง ๆ ทางด้านประชากรเสมอ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประชาชนทั่วไปได้มีโอกาสรับรู้ในเรื่องของการวางแผนครอบครัวอย่างถูกต้องตามความเป็นจริงและมองเห็นแนวทางแก้ไข จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่าคุณสมบัติ เจตคติ น่าจะมีความสัมพันธ์กับการวางแผนครอบครัว

การวิจัยเกี่ยวกับเพศ

จินตนา รัชชนกุล (2518 : 46 - 47) ได้ทำการศึกษาเจตคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักศึกษาคู ของนักศึกษาคูประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา (ป.ศ.) ชั้นปีที่ 4 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปีการศึกษา 2517 ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด จำนวน 240 คน เป็นชาย 118 คน และหญิง 122 คน ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบเจตคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างชายและหญิงพบว่า นักศึกษาคูหญิงมีเจตคติเกี่ยวกับประชากรสูงกว่านักศึกษาคูชาย

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ถ้าพิจารณาตามระดับการศึกษา ผลการศึกษพบว่า นักศึกษาครูระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา นักศึกษาชายมีเจตคติเกี่ยวกับประถมศึกษาศึกษาไม่แตกต่างจากนักศึกษหญิง ส่วนการศึกษาระดับการศึกษาระดับอุดมศึกษา นิสิตหญิงมีเจตคติเกี่ยวกับประถมศึกษาศึกษาสูงกว่า นิสิตชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โครงการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล (2519 : 134) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ เจตคติ และความเชื่อของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการประถมศึกษาและการวางแผนครอบครัว โดยได้ศึกษาความรู้ เจตคติ และความเชื่อของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและสายอาชีพ ในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย ยกเว้นกรุงเทพมหานคร จำนวน 2,085 คน พบว่านักเรียนกลุ่มนี้มีความรู้เนื้อหาทางประถมศึกษาต่ำมาก และมีเจตคติต่อต้านการเพิ่มประชากร และผลที่ตามมาภายหลังการเพิ่มประชากร นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนหญิงมีเจตคติต่อต้านการเพิ่มประชากรมากกว่านักเรียนชาย

ศิริวรรณ ศิริบุญ (2522 : 231) ได้ทำการศึกษาความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติของครูมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 6 ต่อประถมศึกษา ผลของการเปรียบเทียบความรู้ด้านประถมศึกษา ระหว่างครูมัธยมศึกษาชายและครูมัธยมศึกษาหญิง ผลการศึกษพบว่า ครูมัธยมศึกษาชายมีความรู้เรื่องประชากร และการวางแผนครอบครัวสูงกว่าครูมัธยมศึกษาหญิง เมื่อศึกษาเปรียบเทียบเจตคติด้านประถมศึกษา ระหว่างครูมัธยมศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า ครูมัธยมศึกษาหญิงมีเจตคติต่อเรื่องประชากร และการวางแผนครอบครัวดีกว่าครูมัธยมศึกษาชาย แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างทางด้านสถิติแล้วพบว่า ความรู้ และเจตคติต่อประชากร ระหว่างครูมัธยมศึกษาชายและครูมัธยมศึกษาหญิงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จันทร์เพ็ญ สิรินิพนธ์ (2527 : 43) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เจตคติต่อการวางแผนครอบครัวของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี 2523 พบว่า นิสิตหญิงมีเจตคติเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่านิสิตชายเพียงเล็กน้อยเท่านั้น คือ ร้อยละ 96.0 ของนิสิตหญิงที่เห็นด้วย ในขณะที่ ร้อยละ 94.7 ของนิสิตชายที่เห็นด้วย และเมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ นั่นคือ เพศมีผลต่อเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวต่ำ

นิเทศ พันธุ์พาณิชย์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทัศนคติของนักศึกษาวิทยาลัย
พลศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติที่มีต่อ
การวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชาย กับนักศึกษาหญิงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01

จากการศึกษางานวิจัยจะพบว่า เขตรมีความสัมพันธ์กับความรู้ เจตคติเกี่ยวกับการวางแผน
ครอบครัว

การวิจัยเกี่ยวกับอาชีพ

เศรษฐ เบื้องใหญ่ (2515 : 44) ศึกษาเรื่องความรู้ของสตรีไทยในชนบทเกี่ยวกับการ
ป้องกันการปฏิสนธิ ผลการศึกษาพบว่า สตรีที่สามีประกอบอาชีพพ่อค้า ข้าราชการ ครู เสมียนพนักงาน
มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิร้อยละ 33.9 สตรีที่สามีประกอบอาชีพรับจ้างแรงงาน มี
ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิร้อยละ 33.0 สตรีที่สามีประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีความรู้
ร้อยละ 19.0 และสตรีที่สามีประกอบอาชีพอื่น และว่างงาน มีความรู้ร้อยละ 40.0

สมหมาย วันสวอน (2514 : 22) ได้ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมและประชากรที่มี
อิทธิพลต่ออายุแรกสมรสของคนไทยในชนบท ผลการศึกษาพบว่า การทำงานนอกบ้านของสตรีมีผลต่อ
อายุแรกสมรส ได้ศึกษาพบว่า ในประเทศไทย สตรีที่ทำงานนอกบ้านจะมีอายุแรกสมรสสูงกว่าสตรีที่
ไม่ทำงานนอกบ้านประมาณ 0.8 ปี คือ สตรีที่ทำงานนอกบ้านแต่งงานเมื่ออายุ 20.6 ปี ส่วนสตรีที่
ไม่ทำงานนอกบ้านแต่งงานเมื่ออายุ 19.8 ปี

จากการศึกษาของ ประไพ ศรีชัย และชื่นชม เพชรธอ (2514 : 31) โดยวิธีตัวอย่าง
ของผู้ป่วยหลังคลอดที่โรงพยาบาลศิริราช พบว่า สตรีที่มาใช้บริการในการวางแผนครอบครัวมีอาชีพ
รับราชการมากที่สุด รองลงมาคือ อาชีพทนาย ทานา และอาชีพค้าขาย คิดเป็นอัตราร้อยละ
91.6, 68.7, 68.2 และอาชีพรับจ้างรับบริการน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 54.6 ส่วนใหญ่ของผู้มารับ
บริการให้เหตุผลว่า ต้องการมีบุตรห่างออกไปและไม่ต้องการมีบุตรอีก

จากการศึกษาของ นภาพร นูรพาทนะ (2515 : 34) โดยใช้ข้อมูลของโครงการต่อเนื่อง
ระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรไทย รอบแรกของเขตเมือง

พบว่า สตรีที่กำลังวางแผนครอบครัว เมื่อพิจารณาตามกลุ่มอาชีพของสามีกลุ่มรับราชการ และทำงาน โดยใช้เวลาชีพ มีร้อยละ 47.6 และ 40.7 ที่กำลังวางแผนครอบครัวตามลำดับ และกลุ่มอาชีพเกษตรกรมีการวางแผนครอบครัวต่ำสุด คือร้อยละ 29.6

เศรษฐ์ เปลื้องเพ็ญ (2515 : 44) ศึกษาเรื่องความรู้ของสตรีไทยในชนบทเกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิ ผลการศึกษาพบว่า สตรีที่สามีประกอบอาชีพพ่อค้า ข้าราชการ ครู เสมียนพนักงาน มีความรู้ร้อยละ 33.9 สตรีที่สามีประกอบอาชีพรับจ้างแรงงาน มีความรู้ร้อยละ 33 สตรีที่สามีประกอบอาชีพเกษตรกรมีความรู้ร้อยละ 19 ส่วนสตรีที่สามีประกอบอาชีพอื่น และว่างงาน มีความรู้ร้อยละ 40 สำหรับ สุนทร สุวิภกิจ (2520 : 35) ได้ศึกษาสำรวจภาวะเจริญพันธุ์และการวางแผนครอบครัวของสตรีในกรุงเทพมหานคร พบว่า สตรีที่ทำงานนอกบ้านมีความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัว คือ ตอบว่าทราบเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ร้อยละ 88.2 ส่วนที่ตอบว่าไม่ทราบ ร้อยละ 10.9 ส่วนสตรีที่ไม่ทำงานตอบว่า ทราบเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ร้อยละ 87.6 ส่วนที่ตอบว่าไม่ทราบ ร้อยละ 12

มุสดี ชรรมรักษ์ (2518 : 93 - 94) ได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมการป้องกันการปฏิสนธิของสตรีผู้มารับบริการวางแผนครอบครัวในจังหวัดปราจีนบุรี โดยศึกษาเปรียบเทียบด้านอาชีพ ผลการศึกษาพบว่า สตรีที่มีอาชีพเกษตรกรมาชียาเมื่อได้รับประทานสูงกว่าอาชีพอื่น ๆ และมีการทาหมันน้อยที่สุด ส่วนสตรีที่ใช้วิธีทาหมันมากที่สุด คือ สตรีที่รับราชการ และสตรีที่สามีมีอาชีพรับราชการ

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2514 : 82) ได้ศึกษาความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีกับสถานภาพทางเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า สตรีที่ทำงานนอกบ้านมีความรู้ด้านการคุมกำเนิด ร้อยละ 86.1 เห็นด้วยกับการคุมกำเนิดร้อยละ 65.7 ส่วนสตรีที่ทำงานในบ้านมีความรู้ดังกล่าวร้อยละ 69.1 มีเจตคติเห็นด้วยถึงร้อยละ 81.3

ผลการวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า อาชีพบางอย่างต้องการมีสมาชิกมากเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ ซึ่งมีผลต่อการเพิ่มของประชากรเป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า ลักษณะอาชีพที่แตกต่างกันของบิดาหรือมารดาย่อมทำให้เกิดความรู้เจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวต่างกัน

การวิจัยเกี่ยวกับอุมิลานาเนเดิม

จากการศึกษาของ นิธิศ นีท์ภักดิ์ เทพสมบัติ (2517 : 10) โดยอาศัยข้อมูลของโครงการวิจัยอย่างต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรไทยในรอบแรก เมื่อปี 2512 - 2513 ผลการศึกษาพบว่า สตรีที่อยู่ในวัยเจริญพันธุ์และสมรสแล้วส่วนใหญ่มีความรู้ อย่างดีพอ และเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวกว่า 3 ใน 4 ของสตรีไทยในเขตชนบท และ กว่าร้อยละ 90 ของสตรีในเมืองสามารถเอ่ยชื่อวิธีคุมกำเนิดอย่างน้อย 1 วิธี สตรีทั้งในเขตชนบท และเขตเมืองกว่าครึ่งเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว แต่ในเขตชนบทมีเพียงร้อยละ 11 ของสตรี ที่สมรสแล้วที่กำลังใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิ สำหรับในเขตเมืองอื่น ๆ และในเขตกรุงเทพมหานคร มีสตรีที่กำลังใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิร้อยละ 29 และ 36 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามจากการรายงาน ผลการวิจัยรอบที่สอง (2515 - 2516) พบว่า สัดส่วนของสตรีในเขตชนบทที่ใช้วิธีคุมกำเนิดมีเพิ่มขึ้น เท่าตัว อาจจะเป็นเพราะนโยบายที่มุ่งไปสู่สตรีในชนบทของโครงการวางแผนครอบครัวแห่งชาติ

มูลนิธิ ชรามภักดิ์ (2518 : 93) ได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมการป้องกันการปฏิสนธิของสตรี ผู้มารับบริการวางแผนครอบครัวในจังหวัดปราจีนบุรี โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเขตเมือง และเขตชนบท ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองใช้วิธีใส่ห่วงอนามัยและผ่าตัดท่อนมากกว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ซึ่งในเขตชนบทนิยมวิธียาเม็ดรับประทานสูงกว่าในเขตเมือง คือใช้ร้อยละ 64.8 ส่วนผู้ที่อยู่ในเขตเมืองใช้ร้อยละ 51 ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างทางด้านฐานะทางเศรษฐกิจ และความสะดวกในการมารับบริการ

ศิริวรรณ ศิริบุญ (2522 : 234) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความรู้ทางด้านประชากรศึกษา ระหว่างครูมัธยมศึกษาที่มีความรู้สูง (ปริญญาตรี, สูงกว่าปริญญาตรี) การศึกษาปานกลาง (ป.ศ.สูง, อนุปริญญา) การศึกษาต่ำ (ต่ำกว่า ป.ศ.สูง) ผลของการศึกษาพบว่า ครูมัธยมศึกษาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองมีความรู้เรื่องประชากร และมีเจตคติต่อเพศศึกษาดีที่สุดใน รองลงมาคือ ครูมัธยมศึกษาที่อาศัยอยู่ในอำเภออื่น ๆ และกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำสุด คือ ครูมัธยมศึกษาที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล และพบว่า ครูมัธยมศึกษาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองมีความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา และมีเจตคติต่อการวางแผนครอบครัวดีที่สุดใน รองลงมาคือ ครูมัธยมศึกษาที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลและกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำสุดคือ ครูมัธยมศึกษาที่อาศัยอยู่นอกอำเภออื่น ๆ

อรณิษฐ์ บุณยานุ และ ระพีพรรณ ฟู่นพาวีธ (2524 : 32) ได้ทำการศึกษา ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติด้านการวางแผนครอบครัวและขนาดครอบครัวที่ปรารถนาของสตรีไทย ผลการศึกษา พบว่า ในเขตชนบทค่าเฉลี่ยจำนวนบุตรที่ปรารถนา 3.4 คน ในเขตเมือง 3.1 คน แสดงให้เห็นว่า สตรีในชนบทยังคงมีจำนวนบุตรที่ปรารถนาสูงกว่าสตรีในเมืองอยู่เล็กน้อย และเมื่อเปรียบเทียบกับผลการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวรอบแรก พ.ศ. 2512 - 2513 พบว่า จำนวนบุตรที่ปรารถนาจากการศึกษาครั้งนั้นในเขตชนบทเท่ากับ 3.9 คน เขตเมืองอื่น ๆ เท่ากับ 3.8 คน เขตกรุงเทพมหานคร เท่ากับ 3.6 คน จะเห็นได้ว่า จำนวนบุตรที่ปรารถนาได้ลดลงตามความแตกต่างระหว่างเขตที่อยู่อาศัย

จะเห็นได้ว่า ภูมิภาคนี้ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อเจตคติการวางแผนครอบครัว ผู้วิจัย เห็นว่า ภูมิภาคเดิมของนักศึกษาที่แตกต่างกันย่อมทำให้เกิดความรู้ และเจตคติที่แตกต่างกันด้วย

การวิจัยเกี่ยวกับรายได้ของครอบครัว

ผลดี ชรรมรักษ์ (2518 : 93 - 94) ได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมการป้องกันการปฏิสนธิของสตรีผู้มารับบริการวางแผนครอบครัวในจังหวัดปราจีนบุรี โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสตรีผู้มารับบริการวางแผนครอบครัวเขตเมืองกับเขตชนบท ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองใช้ชีวิตว่างน่ายและพักผ่อนมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ซึ่งในเขตชนบทนิยมใช้ยาเม็ดรับประทานสูงกว่าในเขตเมือง คือใช้ร้อยละ 64.8 ส่วนผู้ที่อยู่ในเขตเมืองใช้ร้อยละ 51 ทั้งนี้เนื่องมาจากความแตกต่างทางด้านฐานะทางเศรษฐกิจและความสะดวกในการมารับบริการ ในด้านของรายได้ ผลปรากฏว่า สตรีที่มีรายได้น้อยใช้ชีวิตว่างน่ายาเม็ดคุมกำเนิดมากกว่าผู้มีรายได้เพียงพอ และสตรีที่รายได้เพียงพอนิยมใช้ชีวิตว่างน่ายาเม็ดคุมกำเนิดมากกว่าสตรีที่มีรายได้น้อย

สุนทรีย์ สุวิภกิจ (2520 : 35) ได้สำรวจภาวะเจริญพันธุ์และการวางแผนครอบครัวของสตรีในกรุงเทพมหานคร จากการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีกับสถานภาพทางเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวที่มีรายได้น้อยกว่า 1,200 บาท สตรีจะมีความรู้ด้านการคุมกำเนิดร้อยละ 66.7 เห็นด้วยร้อยละ 75.0 สตรีที่มีรายได้ 1,200 - 2,999 บาท มีความรู้ดังกล่าวร้อยละ 53.9 เห็นด้วยร้อยละ 77.6 สตรีที่มีรายได้ 2,000 บาท หรือมากกว่าขึ้นไปมีความรู้ ร้อยละ 68.4 และเห็นด้วยร้อยละ 75.4

และจากการสำรวจเจตคติของสตรีในเมืองที่มีต่อการวางแผนครอบครัว พบว่า ครอบครัวที่มีฐานะยากจนจะเห็นด้วยกับการคุมกำเนิดร้อยละ 39.7 ครอบครัวที่พอมีพอกิน เห็นด้วยร้อยละ 50.3 ครอบครัวที่ร่ำรวย เห็นด้วยร้อยละ 55.0

ศรีบังอร สุวรรณพานิช (2530 : 79 - 81) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาภาคใต้ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาภาคใต้ ที่มีระดับรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะอิทธิพลของการศึกษา และสภาพเศรษฐกิจของสังคมไทยในปัจจุบัน หรืออิทธิพลของสื่อมวลชนในด้านต่าง ๆ และอาจารย์และนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่บิดาหรือมารดามีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน และอาจารย์และนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาภาคใต้ที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยที่ผ่านมา ทำให้ทราบว่ารายได้ของครอบครัวที่แตกต่างกันน่าจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันด้วย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การวางแผนครอบครัวมีเป้าหมายสำคัญ คือ ส่งเสริมให้ชีวิตครอบครัวมีความสุข มีความราบรื่นในสังคมตามอัธยาศัย หรือทำให้ทุกคนในสังคมได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนครอบครัว และยอมรับไปปฏิบัติ โดยเฉพาะนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะต้องเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับเยาวชนในอนาคต ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความรู้ และเจตคติของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2535 ในสถาบันราชภัฏสววิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่มีต่อการวางแผนครอบครัวตามสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ชาย และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 หญิง สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน
2. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 หญิง สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวดีกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 ชาย สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
3. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน จะมีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน
4. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน จะมีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน
5. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่มีผู้ปกครองที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน
6. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่มีผู้ปกครองที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกันจะมีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน
7. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน
8. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกันจะมีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน
9. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่เรียนคณะวิชาต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน
10. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่เรียนคณะวิชาต่างกันจะมีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน
11. ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ มีความสัมพันธ์เชิงนิมิตกับเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของสถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ปีการศึกษา 2535 ซึ่งมี 6 สถาบันดังนี้ คือ สถาบันราชภัฏธนบุรี สถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สถาบันราชภัฏพระนคร สถาบันราชภัฏสวนดุสิต และสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 1,809 คน เป็นชาย 608 คน หญิง 1,201 คน

กลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของสถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ปีการศึกษา 2535 จำนวน 324 คน เป็นชาย 108 คน เป็นหญิง 216 คน จาก 6 สถาบัน ได้มาโดยวิธีสัดส่วนประชากร (Proportion Sampling) และการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าใช้วิธีของยามาเน่ จากสูตร (Yamane. 1967 : 886)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่ม (ในครั้งนี .05)

แต่เมื่อเก็บข้อมูลแล้วปรากฏว่าได้กลุ่มตัวอย่างเป็นชาย 102 คน คิดเป็นร้อยละ 34.1 เป็นหญิง 197 คน คิดเป็นร้อยละ 65.9 รวมข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ครั้งนี้ คิดเป็นร้อยละ 92.28 ดังปรากฏรายละเอียดตามตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคณะวิชาและเพศ

คณะวิชา	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
1. ครุศาสตร์	328	582	910	24	63	87
2. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	87	165	252	17	25	42
3. อุตสาหกรรมศึกษา	17	12	29	15	12	27
4. มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	42	154	196	26	50	76
5. วิทยาการจัดการ	134	288	422	20	47	67
รวม	608	1,201	1,809	102	197	299

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ลักษณะ เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นแบบทดสอบและแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความรู้ และสอบถามเกี่ยวกับเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร โดยแบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาตามตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง ภูมิภาคเดิม และคณะวิชา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ซึ่งมีลักษณะ 4 ตัวเลือก

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีทั้งหมด 5 ระดับ ซึ่งมีคำถามเชิงนิเสธ และเชิงนิมาน

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวมีค่าดังนี้

ตอบถูกได้ 1 คะแนน

ตอบผิดได้ 0 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวมีค่าดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายเชิงนิมิต ถ้ากลุ่มตัวอย่างกาเครื่องหมาย (/) ลงในช่อง
เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนน 4 คะแนน
เห็นด้วย ให้คะแนน 3 คะแนน
ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วย ให้คะแนน 1 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนน 0 คะแนน
2. ข้อความที่มีความหมายเชิงนิเสธ ถ้ากลุ่มตัวอย่างกาเครื่องหมาย (/) ลงในช่อง
เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนน 0 คะแนน
เห็นด้วย ให้คะแนน 1 คะแนน
ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วย ให้คะแนน 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนน 4 คะแนน

เกณฑ์การประเมินระดับความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว โดยนำเกณฑ์การประเมินผล
ระดับประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง ในวิทยาลัยพลศึกษา กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มา
ปรับปรุงดังนี้

คะแนนร้อยละ 71 ขึ้นไป ดีมาก

คะแนนร้อยละ 51 - 71 ดี

คะแนนร้อยละ 31 - 50 พอใช้

คะแนนร้อยละ 0 - 30 ยังต้องปรับปรุง

เกณฑ์ประเมินค่าเฉลี่ยของเบสท์ (Best. 1970 : 174 - 178) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.00	หมายความว่า	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายความว่า	เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายความว่า	ไม่แน่ใจ
ค่าเฉลี่ย 0.50 - 1.49	หมายความว่า	ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 0.00 - 0.49	หมายความว่า	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบและแบบสอบถามตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาขอบเขตและเนื้อหาการวางแผนครอบครัวจากหนังสือ เอกสารต่าง ๆ และผลงานวิจัยจากวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีสร้างแบบทดสอบและแบบสอบถามจากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ
3. สร้างแบบทดสอบและแบบสอบถามตามหลักเกณฑ์ที่ครอบคลุมตามเนื้อหาของการวางแผนครอบครัว โดยรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาและข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทางการวางแผนครอบครัว ได้แบบสอบถามความรู้จำนวน 25 ข้อ แบบสอบถามเจตคติ จำนวน 50 ข้อ
4. นำแบบทดสอบและแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำและแก้ไข

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ทดความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Validity) โดยนำแบบทดสอบและแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจำนวน 75 ข้อ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางการวางแผนครอบครัว จำนวน 5 ท่านพิจารณาตรวจสอบและช่วยปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม และนำแบบทดสอบและแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขได้จำนวน 70 ข้อ เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้ง
2. นำแบบทดสอบและแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ไม่ใช่อีกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองแล้วมาตรวจให้

คะแนนและหาค่าอำนาจจำแนก

2.1 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว นำมาวิเคราะห์คุณภาพแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยแบ่งจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เป็นกลุ่มสูงร้อยละ 50 และกลุ่มต่ำร้อยละ 50 และนำมาหาค่าอำนาจจำแนก โดยหาความแตกต่างระหว่างสัดส่วนของผู้ที่ตอบคำถามข้อนั้นอยู่ในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และหาค่าความยากง่ายของข้อคำถามนั้น โดยหาสัดส่วนของผู้ที่ตอบถูกต้องต่อผู้ที่ตอบแบบสอบถามข้อนั้นทั้งหมด ข้อคำถามที่ใช้ได้จะต้องมีค่าความยากง่ายระหว่าง .20 - .80 ขึ้นไปได้แบบสอบถามจำนวน 15 ข้อ เพื่อนำไปหาค่าความเชื่อมั่นต่อไป

2.2 แบบสอบถามเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว นำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิคร้อยละ 25 และทดสอบด้วยค่า t (t -test) ข้อที่มีค่าตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ถือว่าใช้ได้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 133) ได้แบบสอบถามจำนวน 35 ข้อ เพื่อนำไปหาค่าความเชื่อมั่นต่อไป

2.3 นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) สำหรับแบบสอบถามความรู้ ใช้สูตร KR - 21 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 126) ส่วนแบบสอบถามเจตคติใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความรู้เท่ากับ .53 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเจตคติเท่ากับ .82

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ไปยังอธิการสถาบันราชภัฏสทวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
2. ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 313 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่มีคำตอบสมบูรณ์ 299 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.28 ของกลุ่มตัวอย่าง

วิธีจัดการกับข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS X (Statistical Package for Social Science Version X) วิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา จำแนกตามตัวแปร ด้านเพศ อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว ภูมิภาคเดิม และคณะวิชา โดยการหาค่าร้อยละ
2. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของ 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่า ที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 และ 2
3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อาชีพ รายได้ของครอบครัว ภูมิภาคเดิม คณะวิชา โดยการทดสอบค่า เอฟ (F-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 และ 10 ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffé's - Method)
4. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว โดยใช้ สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) (Guilford, 1950 : 97) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 11

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
  - 1.1 หาค่าร้อยละ โดยใช้สูตร

$$p = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ p แทน ค่าร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ

n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (Ferguson. 1981 : 49) .

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร (Ferguson. 1981 : 68)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
 โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 124)

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับลักษณะเจตคติ

$$\frac{\sum R}{N} \text{ แทน ผลรวมคะแนนความคิดของผู้เชี่ยวชาญ}$$

$$N \text{ แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ}$$

2.2 ทาค่าความยากง่ายรายข้อ โดยใช้สูตร

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากง่ายของคำถามแต่ละข้อ

R แทน จำนวนผู้ตอบถูกในแต่ละข้อ

N แทน จำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด

2.3 ทาค่าอำนาจจำแนก

2.3.1 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว แบ่งผู้ทำแบบสอบถามเป็นกลุ่มสูงร้อยละ 50 และกลุ่มต่ำร้อยละ 50 แล้วนำมาทาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตร (อังคณา สายยศ. 2528 : 180 - 181)

$$D = P_H - P_L$$

เมื่อ D แทน ค่าอำนาจจำแนก

P_H แทน สัดส่วนของผู้ที่ทำข้อนี้ถูกในกลุ่มสูง

P_L แทน สัดส่วนของผู้ที่ทำข้อนี้ถูกในกลุ่มต่ำ

2.3.2 แบบสอบถามเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวใช้เทคนิคร้อยละ 25 และทดสอบด้วยสถิติค่า ที (t - test) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 139)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละข้อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนในกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนในกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มสูง
	n_L	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มต่ำ

2.4 วิเคราะห์หาสัมประสิทธิ์แห่งความเชื่อมั่น (Reliability)

2.4.1 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ใช้สูตร คูเดอร์

ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 131)

$$r_{tt} = \left[\frac{n}{n-1} \right] \left[1 - \frac{\bar{X}(n-\bar{X})}{nS^2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อ
	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

2.4.2 แบบสอบถามเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ใช้สูตร

สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อสอบของแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อของแบบสอบถาม
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถาม

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ทดสอบค่า t (t - test) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 และ 2 โดยใช้สูตร (สุศรี วงศ์รัตน์, 2530 : 177)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2} \right]^2}{\frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1} - \frac{S_2^2}{n_2} \right]^2}{n_1 - 1 + n_2 - 1}}$$

เมื่อ	t	แทน	ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม
	$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยกลุ่มที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยกลุ่มที่ 2
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มที่ 1

n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 2

df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)

3.2 ทดสอบค่าทดสอบ เอฟ (F-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 และ 10 โดยใช้สูตร (คู่มือวิจัยทางสถิติ. 2530 : 182)

$$F = \frac{MS_A}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม

MS_A แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_W แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

4. ทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Coefficient) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 153)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับตัวแปร Y

$\sum X, \sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนตัวแปร X และ Y ตามลำดับ

XY แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนน X กับคะแนน Y

$\sum X^2, \sum Y^2$ แทน ผลรวมของคะแนนตัวแปร X และคะแนน Y ตัวแปรยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

ถ้าพบว่าผลการทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ (Scheffé's Method) โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์,

2531 : 241)

$$S = \sqrt{(K - 1) F(\alpha, df_b, df_w)} \sqrt{(MS_w) \left[\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right]}$$

เมื่อ S แทน ค่าวิกฤติแบบเชฟเฟ

K แทน ค่าจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$F(\alpha, df_b, df_w)$ แทน ค่าที่ได้จากการแจกแจงของ เอฟ (F) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

โดยมีค่า $df_b = K - 1, df_w = N - K$

MS_w แทน Mean Square ภายในกลุ่ม

n_i, n_j แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม (กรณีที่ n ไม่เท่ากัน)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาต้นควา

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

X	แทน	คะแนนดิบ
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
f	แทน	ความถี่ของคะแนนดิบ
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
SS	แทน	Sum of Square
MS	แทน	Mean Square
df	แทน	degree of freedom
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัย

รัตนโกสินทร์ ตามตัวแปรที่ศึกษา โดยการคำนวณค่าความถี่คิดเป็นร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตาราง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

ตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ทดสอบสมมติฐานฐานคะแนนความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

2.2 ทดสอบความแตกต่างความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่มีเพศแตกต่างกัน คือ เพศชายและเพศหญิง โดยการทดสอบค่า ที (t - test)

2.3 ทดสอบความแตกต่างความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่อาชีพของผู้ปกครองแตกต่างกันคือ อาชีพรับราชการ และลูกจ้างรัฐบาล หรือรัฐวิสาหกิจ อาชีพค้าขายหรือธุรกิจ อาชีพเกษตรกรรม อาชีพรับจ้างทั่วไป โดยการทดสอบค่า เอฟ (F - test)

2.4 ทดสอบความแตกต่างความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่ผู้ปกครองมีรายได้ของครอบครัวแตกต่างกันคือ รายได้ต่ำกว่า 2,500 บาทต่อเดือน รายได้ 2,500 - 7,500 บาทต่อเดือน รายได้สูงกว่า 7,500 บาทต่อเดือน โดยการทดสอบค่า เอฟ (F - test)

2.5 ทดสอบความแตกต่างความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่มีภูมิลำเนาเดิมแตกต่างกันคือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และภาคใต้ โดยการทดสอบค่า เอฟ (F - test)

2.6 ทดสอบความแตกต่างความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่เรียนคณะวิชาแตกต่างกันคือ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะอุตสาหกรรมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะวิทยาการจัดการ โดยการทดสอบค่า เอฟ (F - test)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของนักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัย
รัตนโกสินทร์

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัว
ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่เป็นร้อยละ ตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา พบว่า

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชาย มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 34.1 เป็นนักศึกษาหญิง มีจำนวน
คิดเป็นร้อยละ 65.9 นักศึกษาเหล่านี้มีผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการและลูกจ้างหรือรัฐวิสาหกิจ มี
จำนวนคิดเป็นร้อยละ 38.5 มีผู้ปกครองที่มีอาชีพค้าขายหรือธุรกิจ มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 65.9
มีอาชีพเกษตรกรกรรม มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 13.0 และมีอาชีพรับจ้าง มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 7.7
สำหรับรายได้ของครอบครัวนักศึกษา พบว่า รายได้ต่ำกว่า 2,500 บาทต่อเดือน มีจำนวนคิดเป็น
ร้อยละ 3.0 รายได้สูงกว่า 2,500 - 7,500 บาทต่อเดือน มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 49.2 และ
รายได้สูงกว่า 7,500 บาทต่อเดือน มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 47.8 สำหรับภูมิภาคเดิมของ
นักศึกษา พบว่า อยู่ภาคเหนือ มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 3.3 อยู่ภาคกลาง มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ
63.2 อยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 12.4 อยู่ภาคตะวันออก มีจำนวนคิด
เป็นร้อยละ 5.7 อยู่ภาคตะวันตก มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 7.4 และอยู่ภาคใต้ มีจำนวนคิดเป็น
ร้อยละ 8.0 สำหรับคณะวิชา พบว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 29.1 คณะ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 14.0 คณะอุตสาหกรรมศึกษา มีจำนวนคิดเป็น
ร้อยละ 9.0 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 25.4 และคณะวิทยาการ
จัดการ มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 22.4 ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว ภูมิภาคเพิ่มเติม และคณะวิชา

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	102	34.1
หญิง	197	65.9
รวม	299	100.0
อาชีพของผู้ปกครอง		
รับราชการและลูกจ้างรัฐบาล หรือรัฐวิสาหกิจ	115	38.5
ค้าขายหรือธุรกิจ	122	40.8
เกษตรกรรม	39	13.0
รับจ้างทั่วไป	23	7.7
รวม	299	100.0
รายได้ของครอบครัว		
รายได้ต่ำกว่า 2,500 บาทต่อเดือน	9	3.0
รายได้สูงกว่า 2,500 - 7,500 บาทต่อเดือน	147	49.2
รายได้สูงกว่า 7,500 บาทต่อเดือน	143	47.8
รวม	299	100.0

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
ภูมิภาคอาเซียน		
ภาคเหนือ	10	3.3
ภาคกลาง	189	63.2
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	37	12.4
ภาคตะวันออก	17	5.7
ภาคตะวันตก	22	7.4
ภาคใต้	24	8.0
รวม	299	100.0
คณะวิชา		
ครุศาสตร์	87	29.1
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	42	14.0
อุตสาหกรรมศึกษา	27	9.0
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	76	25.4
วิทยาการจัดการ	67	22.4
รวม	299	100.0

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ ความรู้ เจตคติ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

2.1 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนความรู้ และเจตคติ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของ
นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ เจตคติ เกี่ยวกับการวางแผน
ครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

ตัวแปร	จำนวนข้อความ	N	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)
ความรู้	15	299	6.83	2.02
เจตคติ	35	299	2.83	.42

ตาราง 3 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยทางด้านความรู้ มีค่าเท่ากับ 6.83 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ
45.53 ของคะแนนทั้งหมดในด้านความรู้ จากเกณฑ์ประเมินระดับความรู้ที่ตั้งไว้ สรุปได้ว่า
นักศึกษามีระดับความรู้ในขั้นพอใช้ ส่วนตัวแปรทางด้านเจตคติ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 จาก
เกณฑ์ประเมินระดับเจตคติที่ตั้งไว้ แสดงว่า นักศึกษามีเจตคติที่เห็นด้วยเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

2.2 ทดสอบความแตกต่างความรู้ เจตคติ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษา

ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จาแนกตามเพศ

ตาราง 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษา

ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จาแนกตามเพศ

เพศ	N	$\bar{X}$	S	t
ชาย	102	6.65	2.09	-1.14
หญิง	197	6.93	1.99	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 1.96$, $df = 297$)

ตาราง 4 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ชาย และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 หญิง สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ชาย และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 หญิง สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน

ตาราง 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามเพศ

เพศ	N	$\bar{X}$	S	t
ชาย	102	2.79	.45	-1.29
หญิง	197	2.86	.40	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 1.96$, $df = 297$)

ตาราง 5 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ชาย และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 หญิง สถาบันราชภัฏ
มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ
สมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 หญิง สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ มีเจตคติ
เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวดีกว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ชาย สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

2.3 ทดสอบความแตกต่างความรู้ เจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครอง	N	$\bar{X}$	S
รับราชการและลูกจ้างรัฐบาล หรือรัฐวิสาหกิจ	115	6.96	1.98
ค้าขายหรือธุรกิจ	122	6.99	2.20
เกษตรกรรวม	39	6.79	1.45
รับจ้างทั่วไป	23	5.43	1.59
รวม	299	6.83	2.02

ตาราง 6 แสดงว่า คะแนนความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4
สถาบันราชภัฏสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่มีผู้ปกครองที่มีอาชีพค้าขายหรือธุรกิจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
รองลงมาคือ นักศึกษาที่มีผู้ปกครองอาชีพรับราชการและลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ รองลงมา
คือ นักศึกษาที่มีผู้ปกครองอาชีพเกษตรกรรวมและรับจ้างทั่วไป ตามลำดับ

ตาราง 7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของ
นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	49.85	16.62	4.19 **
ภายในกลุ่ม	295	1169.79	3.97	
รวม	298	1219.64		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F_{3,295} = 3.78$)

ตาราง 7 แสดงว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง พบว่า นักศึกษาที่มีผู้ปกครองอาชีพรับราชการและลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ ค้าขายหรือธุรกิจ เกษตรกรรม และรับจ้างทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 เพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวที่จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองเป็นรายคู่ จึงทำการทดสอบโดยวิธีของ เซฟเฟ (Scheffe's Method) ดังปรากฏตามตาราง 8

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองเป็นรายคู่

อาชีพของผู้ปกครอง	รับจ้างทั่วไป	เกษตรกร	รับราชการและ ลูกจ้างรัฐบาล หรือรัฐวิสาหกิจ	ค้าขายหรือ ธุรกิจ	
	$\bar{X}$	5.43	6.79	6.96	6.99
รับจ้างทั่วไป	5.43	-	1.36	1.53 *	1.56 **
เกษตรกร	6.79	-	0.17 *	0.20	
รับราชการและลูกจ้างรัฐบาล หรือรัฐวิสาหกิจ	6.96		-	0.03	
ค้าขายหรือธุรกิจ	6.99			-	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 8 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่ผู้ปกครอง
มีอาชีพค้าขายหรือธุรกิจ มีคะแนนเฉลี่ยความรู้แตกต่างกันกับนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างทั่วไป
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการและลูกจ้างรัฐบาล
หรือรัฐวิสาหกิจมีคะแนนเฉลี่ยความรู้แตกต่างกันกับนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างทั่วไปอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการและลูกจ้างรัฐบาลหรือ
รัฐวิสาหกิจมีคะแนนเฉลี่ยความรู้แตกต่างกันกับนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครอง	N	$\bar{X}$	S
รับราชการและลูกจ้างรัฐบาล หรือรัฐวิสาหกิจ	115	2.86	.40
ค้าขายหรือธุรกิจ	122	2.81	.43
เกษตรกรกรม	39	2.84	.36
รับจ้างทั่วไป	23	2.80	.54
รวม	299	2.83	.42

ตาราง 9 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่มีผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการและลูกจ้างรัฐบาล
หรือรัฐวิสาหกิจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ นักศึกษาที่มีผู้ปกครองอาชีพเกษตรกร รองลงมา
ได้แก่ นักศึกษาที่มีผู้ปกครองมีอาชีพค้าขายหรือธุรกิจ และนักศึกษามีผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างทั่วไป
ตามลำดับ

ตาราง 10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของ
นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสววิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	.20	.07	.38
ภายในกลุ่ม	295	52.57	.18	
รวม	298	52.77		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F_{3,295} = 2.60$)

ตาราง 10 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสววิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่มีผู้ปกครอง
อาชีพต่างกัน มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงว่า นักศึกษาที่มีผู้ปกครอง
มีอาชีพรับราชการและลูกจ้างรัฐบาล หรือรัฐวิสาหกิจ ค้าขายหรือธุรกิจ เกษตรกรรม และรับจ้าง
ทั่วไป มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4
ที่ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสววิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน มีเจตคติ
เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน

2.4 ทดสอบความแตกต่างความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสงขลาวิทยลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสงขลาวิทยลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

รายได้ของครอบครัว	N	$\bar{X}$	S
ต่ำกว่า 2,500 บาทต่อเดือน	9	7.00	1.66
สูงกว่า 2,500 – 7,500 บาทต่อเดือน	147	6.92	2.08
สูงกว่า 7,500 บาทต่อเดือน	143	6.73	1.99
รวม	299	6.83	2.02

ตาราง 11 แสดงว่า คะแนนความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4
สถาบันราชภัฏสงขลาวิทยลัยรัตนโกสินทร์ที่มีรายได้ครอบครัวต่ำกว่า 2,500 บาทต่อเดือน มีค่าเฉลี่ย
สูงสุด รองลงมาได้แก่ นักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวสูงกว่า 2,500 – 7,500 บาทต่อเดือน
และรายได้สูงกว่า 7,500 บาทต่อเดือน ตามลำดับ

ตาราง 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของ
นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	2.71	1.36	.33
ภายในกลุ่ม	296	1216.92	4.11	
รวม	298	1219.63		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F_{2,296} = 3.00$)

ตาราง 12 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่มีผู้ปกครอง
มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงว่า
นักศึกษาที่มีผู้ปกครองมีรายได้ของครอบครัวต่ำกว่า 2,500 บาทต่อเดือน นักศึกษาที่มีผู้ปกครองมีรายได้
ของครอบครัวสูงกว่า 2,500 - 7,500 บาทต่อเดือน และนักศึกษาที่มีผู้ปกครองมีรายได้ของครอบครัว
สูงกว่า 7,500 บาทต่อเดือน มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้อง
กับสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่มีผู้ปกครองที่มี
รายได้ของครอบครัวต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน

ตาราง 13 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

รายได้ของครอบครัว	N	$\bar{X}$	S
ต่ำกว่า 2,500 บาทต่อเดือน	9	3.14	.31
สูงกว่า 2,500 - 7,500 บาทต่อเดือน	147	2.76	.39
สูงกว่า 7,500 บาทต่อเดือน	143	2.86	.44
รวม	299	2.83	.42

ตาราง 13 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่มีผู้ปกครองที่มีรายได้ของครอบครัวต่ำกว่า 2,500
บาทต่อเดือน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ นักศึกษาที่มีผู้ปกครองมีรายได้ของครอบครัวสูงกว่า
2,500 - 7,500 บาทต่อเดือน และนักศึกษามีผู้ปกครองมีรายได้ของครอบครัวสูงกว่า 7,500
บาทต่อเดือน ตามลำดับ

ตาราง 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของ
 นักเรียนชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	2.08	1.04	6.07 **
ภายในกลุ่ม	296	50.69	.17	
รวม	298	52.77		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F_{2,296} = 4.61$)

ตาราง 14 แสดงว่า นักเรียนชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่มีผู้ปกครอง
 มีรายได้ของครอบครัวต่ำกว่า 2,500 บาทต่อเดือน นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้ของครอบครัว
 สูงกว่า 2,500 - 7,500 บาทต่อเดือน มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่าง
 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6 เพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนน
 เจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ที่จำแนกตามรายได้ของครอบครัวเป็นรายคู่ จึงทำการทดสอบ
 โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ (Scheffé's Method) ดังปรากฏตามตาราง 15

ตาราง 15 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามรายได้ของครอบครัวเป็นรายคู่

รายได้ของครอบครัว	สูงกว่า 2,500 - 7,500 บาทต่อเดือน $\bar{X}$ 2.76	สูงกว่า 7,500 บาทต่อเดือน 2.88	ต่ำกว่า 2,500 บาทต่อเดือน 3.14
สูงกว่า 2,500 - 7,500 บาทต่อเดือน	2.76	0.12 *	0.38 *
สูงกว่า 7,500 บาทต่อเดือน	2.88	-	0.26
ต่ำกว่า 2,500 บาทต่อเดือน	3.14	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 15 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่มีผู้ปกครอง
มีรายได้ของครอบครัวต่ำกว่า 2,500 บาทต่อเดือน และนักศึกษาที่มีผู้ปกครองมีรายได้ของครอบครัว
สูงกว่า 7,500 บาทต่อเดือน มีคะแนนเฉลี่ยเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกับนักศึกษา
ที่มีผู้ปกครองมีรายได้ของครอบครัว สูงกว่า 2,500 - 7,500 บาทต่อเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 ส่วนผู้อื่น ๆ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

2.5 ทดสอบความแตกต่างความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสววิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จาแนกตามภูมิภาค

ตาราง 16 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสววิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จาแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	N	$\bar{X}$	S
ภาคเหนือ	10	7.10	1.91
ภาคกลาง	189	6.80	2.06
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	37	6.76	2.09
ภาคตะวันออก	17	6.77	2.14
ภาคตะวันตก	22	7.41	2.02
ภาคใต้	24	6.54	1.64
รวม	299	6.83	2.02

ตาราง 16 แสดงว่า คะแนนความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4
สถาบันราชภัฏสววิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่ภูมิภาคภาคตะวันตก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่
ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ตามลำดับ

ตาราง 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของ
 นักเรียนชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามภูมิภาคเนาเดิม

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	5	10.45	2.09	.51
ภายในกลุ่ม	293	1209.19	4.13	
รวม	298	1219.64		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F_{5,293} = 2.21$)

ตาราง 17 แสดงว่า นักเรียนชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่มี
 ภูมิภาคเนาเดิมต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงว่า
 นักเรียนที่มีภูมิภาคเนาเดิมอยู่ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก เชียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาค
 ตะวันตก และภาคใต้ มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้อง
 กับสมมติฐานข้อที่ 7 ที่ว่า นักเรียนชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่มีภูมิภาคเนาเดิม
 ต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน

ตาราง 18 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสววิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	N	$\bar{X}$	S
ภาคเหนือ	10	2.93	.47
ภาคกลาง	189	2.83	.41
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	37	2.94	.44
ภาคตะวันออก	17	2.82	.38
ภาคตะวันตก	22	2.84	.36
ภาคใต้	24	2.66	.53
รวม	299	2.83	.42

ตาราง 18 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสววิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่า
เฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคตะวันตก รองลงมาได้แก่ นักศึกษา
ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคกลาง รองลงมาได้แก่ นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคตะวันออกและภาคใต้
ตามลำดับ

ตาราง 19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของ
 นักเรียนชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามภูมิภาคเดิม

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	5	1.26	.25	1.44
ภายในกลุ่ม	293	51.51	.17	
รวม	298	52.77		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F_{5,293} = 2.21$)

ตาราง 19 แสดงว่า นักเรียนชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่มี
 ภูมิภาคเดิมต่างกัน มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงว่า
 นักเรียนที่มีภูมิภาคเหนือ นักเรียนที่มีภูมิภาคกลาง นักเรียนที่มี
 ภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นักเรียนที่มีภูมิภาคตะวันออก นักเรียนที่มี
 ภูมิภาคตะวันตก และนักเรียนที่มีภูมิภาคใต้ มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผน
 ครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8 ที่ว่า นักเรียนชั้นปีที่ 4 สถาบัน
 ราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่มีภูมิภาคเดิมต่างกัน มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว
 แตกต่างกัน

2.6 ทดสอบความแตกต่างความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสววิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามคณะวิชา

ตาราง 20 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสววิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามคณะวิชา

คณะวิชา	N	$\bar{X}$	S
ครุศาสตร์	87	6.26	1.78
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	42	8.07	2.29
อุตสาหกรรมศึกษา	27	6.48	2.01
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	76	6.64	1.98
วิทยาการการจัดการ	67	7.15	1.84
รวม	299	6.83	2.02

ตาราง 20 แสดงว่า คะแนนความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4
สถาบันราชภัฏสววิทยาลัยรัตนโกสินทร์ คณะวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลง
มาได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รองลงมาได้แก่ คณะอุตสาหกรรมศึกษา และครุศาสตร์
ตามลำดับ

ตาราง 21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของ
นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสววิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามคณะวิชา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	4	105.27	26.32	6.94 **
ภายในกลุ่ม	294	1114.36	3.79	
รวม	298	1219.63		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F_{4,294} = 3.48$)

ตาราง 21 แสดงว่า ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบัน
ราชภัฏสววิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่จำแนกตามคณะวิชา พบว่า นักศึกษาที่เรียนคณะวิชาครุศาสตร์ คณะ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะอุตสาหกรรมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะ
วิทยาการังการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 9
เพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ที่จำแนกตามคณะวิชาเป็น
รายคู่ จึงทำการทดสอบโดยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffé's Method) ดังปรากฏตามตาราง 22

ตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามคณะวิชาเป็นรายคู่

คณะวิชา	ครูศาสตร์	อุตสาหกรรมศึกษา	มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์	วิทยาการ จัดการ	วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี	
$\bar{X}$	6.26	6.48	6.64	7.14	8.07	
ครูศาสตร์	6.26	-	0.22	0.38	0.88	1.81 **
อุตสาหกรรมศึกษา	6.48		-	0.16	0.66	2.22 *
มนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์	6.64			-	0.50	1.43 **
วิทยาการจัดการ	7.14				-	0.93
วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี	8.07					-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 22 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่เรียนคณะ
วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกับนักศึกษา
ที่เรียนคณะวิชาครูศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักศึกษาที่เรียนคณะวิชา
และและเทคโนโลยี มีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกับนักศึกษาที่เรียนคณะวิชา
อุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาที่เรียนคณะวิชาวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกับนักศึกษาที่เรียนคณะวิชา
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ พบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 23 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสวนสุนันทาวิทยาเขตจันทบุรี จำแนกตามคณะวิชา

คณะวิชา	N	$\bar{X}$	S
ครุศาสตร์	87	2.76	.49
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	42	2.86	.37
อุตสาหกรรมศึกษา	27	2.94	.49
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	76	2.95	.33
วิทยาการจัดการ	67	2.74	.36
รวม	299	2.83	.42

ตาราง 23 แสดงว่า คะแนนเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4
สถาบันราชภัฏสวนสุนันทาวิทยาเขตจันทบุรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา
ได้แก่ นักศึกษาคณะอุตสาหกรรมศึกษา รองลงมาได้แก่ นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
รองลงมาได้แก่ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ และนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ ตามลำดับ

ตาราง 24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนน เจตคติ¹ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของ
นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามคณะวิชา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	4	2.41	.60	3.51 *
ภายในกลุ่ม	294	50.36	.17	
รวม	298	52.77		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F_{4,294} = 2.37$)

ตาราง 24 แสดงว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน เจตคติ¹ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่จำแนกตามคณะวิชา พบว่า นักศึกษาที่เรียนคณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะอุตสาหกรรมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะวิทยาการจัดการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 10 เพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเจตคติ¹ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ที่จำแนกตามคณะวิชาเป็นรายคู่ จึงทำการทดสอบโดยวิธีของ เชฟเฟ (Scheff's Method) ดังปรากฏตามตาราง 25

ตาราง 25 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสวทวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามคณะวิชาเป็นรายคู่

คณะวิชา	วิทยาการ จัดการ	ครุศาสตร์	มนุษยศาสตร์ และสังคม ศาสตร์	อุตสาหกรรม ศึกษา	วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	
	$\bar{X}$	2.74	2.76	2.86	2.94	2.95
วิทยาการจัดการ	2.74	-	0.02	0.12 *	0.20	0.21
ครุศาสตร์	2.76	-	0.10	0.18	0.19	
มนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์	2.86	-	-	0.08	0.09	
อุตสาหกรรมศึกษา	2.94	-	-	-	0.01	
วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี	2.95	-	-	-	-	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 25 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสวทวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่เรียน
คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่าง
กับนักศึกษาที่เรียนคณะวิชาวิทยาการจัดการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ พบว่า
ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ภูเก็ตตามตารางดังนี้

ตาราง 26 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวและเจตคติ
เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ภูเก็ต

ความสัมพันธ์ระหว่าง	N	r
ความรู้กับเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว	299	.21 **

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 26 แสดงว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการวางแผน
ครอบครัว และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏ
สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต มีค่าเท่ากับ .21 นั่นคือความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวและเจตคติ
เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ภูเก็ตมีความ
สัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ตามตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

2.1 เพศ

2.2 อาชีพของผู้ปกครอง

2.3 รายได้ของครอบครัว

2.4 ภูมิภาคเนาเดิม

2.5 คณะวิชา

3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ปีการศึกษา 2535 จำนวน 299 คน เป็นชาย 102 คน เป็นหญิง 197 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของประชากร (Proportion Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว ภูมิภาคเนาเดิม คณะวิชา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว มีลักษณะเป็นคำถามที่ให้นักศึกษาเลือกตอบปรนัย 4 ตัวเลือก (Multiple Choice)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) 5 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อความที่สร้างขึ้นมีทั้งข้อความที่แสดงลักษณะทางนิมิต และข้อความที่แสดงทางนิเสธจำนวนใกล้เคียงกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS[×] (Statistical Package for the Social Sciences Version 10)

1. วิเคราะห์สถานการณ์ทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยแจกแจงความถี่คิดเป็นร้อยละ และเสนอเป็นตาราง
2. ทาค่าสถิติพื้นฐาน ความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว
3. ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน ซึ่งใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1,2 โดยใช้ค่าทดสอบ ที (t-test Independent)
4. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มโดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 1 ตัวประกอบ (Oneway Analysis of Variance)
5. เมื่อค่าทดสอบเอฟ (F-test) มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ (Scheffé or s - method)
6. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวโดย

ใช้วิธีการหาสัมประสิทธิ์ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ มีระดับความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว อยู่ในระดับพอใช้ และมีเจตคติที่เห็นด้วยเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว
2. เปรียบเทียบความรู้ เจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว พบว่า
  - 2.1 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ชาย และนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 หญิง สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน
  - 2.2 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 หญิง สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ไม่แตกต่างกันกับ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ชาย สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
  - 2.3 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
  - 2.4 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน
  - 2.5 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่ผู้ปกครองมีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน
  - 2.6 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่ผู้ปกครองมีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
  - 2.7 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน
  - 2.8 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน

2.9 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่เรียนคณะวิชาต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.10 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่เรียนคณะวิชาต่างกัน มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ มีความสัมพันธ์เชิงนิมิตกับเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวโดยได้คะแนนเฉลี่ย 6.83 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.02 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวมีคะแนนเฉลี่ย 2.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .42 แสดงว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีเจตคติที่เห็นด้วยเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาตามตัวแปร

2.1 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ชาย และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 หญิง สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 อาจเป็นเพราะนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงต่างมีความสามารถและมีความสนใจในการเรียน ตลอดจนมีความกระตือรือร้นที่จะหาวิชาความรู้เพิ่มเติมมากขึ้นพอ ๆ กัน จึงทำให้ทั้งนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับการวิจัยของปรีชา อันตระกูล (2522 : 78) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านเพศศึกษา และการวางแผนครอบครัว พบว่า นักเรียนหญิงมีความรู้เรื่องเพศดีกว่านักเรียนชาย นักเรียนชายมีความรู้ด้านการวางแผนครอบครัวดีกว่านักเรียนหญิง

2.2 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 หญิง สถาบันราชภัฏสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ชาย สถาบันราชภัฏสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 อาจเป็นเพราะ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว มาจากระดับชั้นต่าง ๆ มาบ้างแล้ว อีกทั้งในปัจจุบันได้มีการรณรงค์เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว และสืบเนื่องกับที่นักศึกษามีภูมิความรู้เดิมอยู่แล้ว จึงทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 หญิงและนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ชาย มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร์เพ็ญ สิริพิพัฒน์ (2527 : 43) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2523 พบว่า นิสิตหญิงมีทัศนคติเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่านิสิตชายเพียงเล็กน้อยเท่านั้น คือ ร้อยละ 96.0 ของนิสิตหญิงเห็นด้วย ในขณะที่ร้อยละ 94.7 ของนิสิตชายที่เห็นด้วย

2.3 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย หรือธุรกิจ มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ผู้ปกครองมีอาชีพอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นภาพร บุรพาธนะ (2515 : 34) โดยใช้ข้อมูลของโครงการต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรไทย รอบแรกของเขตเมือง พบว่าสตรีที่กำลังวางแผนครอบครัว เมื่อพิจารณาตามกลุ่มอาชีพของสามีกลุ่มรับราชการ และทำงานโดยวิชาชีพ มีร้อยละ 47.6 และ 40.7 ที่กำลังวางแผนครอบครัว ตามลำดับ และกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม มีการวางแผนครอบครัวต่ำสุด คือร้อยละ 29.6 อาจเป็นเพราะนักศึกษาได้รับการอบรมจากบิดามารดาที่มีพื้นฐานทางอาชีพแตกต่างกัน จึงอาจถ่ายทอดและส่งผลในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาในปกครองด้วย

2.4 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2514 : 82) ได้ศึกษาสำรวจ ทัศนคติ ทัศนคติ และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีกับสถานภาพทางเศรษฐกิจ พบว่า

สตรีที่ทำงานนอกบ้านมีความรู้ด้านคุมกำเนิด ร้อยละ 86.1 เห็นด้วยกับการคุมกำเนิด ร้อยละ 65.7 ส่วนสตรีที่ไม่มีอาชีพ ทำงานอยู่กับบ้านมีความรู้ดังกล่าวร้อยละ 69.1 มีทัศนคติเห็นด้วยร้อยละ 81.3

2.5 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่ผู้ปกครองมีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5 ตรงกับงานวิจัยของ สุนทรีย์ สุวิบกิจ (2520 : 35) ได้สำรวจภาวะเจริญพันธุ์และการวางแผนครอบครัวของสตรีในกรุงเทพมหานคร จากการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ของสตรีกับสถานภาพทางเศรษฐกิจ พบว่า ครอบครัวที่มีรายได้น้อยกว่า 1,200 บาท สตรีจะมีความรู้ด้านการคุมกำเนิดร้อยละ 66.7 สตรีที่มีรายได้ 1,200 - 2,999 บาท มีความรู้ดังกล่าวร้อยละ 53.9 สตรีที่มีรายได้ 3,000 บาทหรือมากกว่าขึ้นไป มีความรู้ร้อยละ 68.4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอิทธิพลทางการศึกษาและสถานภาพเศรษฐกิจของสังคมไทยในปัจจุบัน ทำให้นักศึกษาตระหนักดีว่า หน้าที่ของนักศึกษา คือการศึกษา จึงมีผลทำให้พฤติกรรมทางด้านความรู้ไม่แตกต่างกัน

2.6 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่ผู้ปกครองมีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6 ผลปรากฏว่า นักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่ำกว่า 2,500 บาทต่อเดือน มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวที่ดีที่สุด รองลงมาคือ นักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวสูงกว่า 7,500 บาทต่อเดือน และรายได้สูงกว่า 2,500 - 7,500 บาทต่อเดือน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศรีบังอร สุวรรณพานิช (2530 : 79 - 80) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาภาคใต้ ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาภาคใต้ที่มีระดับรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยเป็น เช่นนี้อาจเป็นเพราะ อิทธิพลของการศึกษาและสถานภาพเศรษฐกิจของสังคมไทยในปัจจุบัน เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก เนื่องจากความจำเป็นที่จะต้องหารายได้เลี้ยงครอบครัวจึงมีผลทำให้มีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน

2.7 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 7 ซึ่งผล

การวิจัยเป็น เช่นนี้ อาจเป็นเพราะนักศึกษาในสถาบันราชภัฏสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ได้มีโอกาสเรียนเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิชาสุขศึกษา จากการศึกษาในระดับต่าง ๆ มาบ้างแล้ว จึงทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรของการศึกษาระดับต่าง ๆ ได้มีการสอดแทรกเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวลงในวิชาต่าง ๆ มากขึ้น นอกจากนี้ นักศึกษายังได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อทางหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ฯลฯ เป็นผลให้นักศึกษาได้มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวได้อย่างถูกต้อง

2.8 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8 และขัดแย้งกับงานวิจัยของ ประดิษฐ์ ปิ่นนิม (2528 : 75) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีภูมิลำเนาใน เขตเทศบาล กับนอก เขตเทศบาลมีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ เพ็ญพร ชีระสวัสดิ์ (2522 : 50 - 55) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับปฏิบัติการวางแผนครอบครัว ในด้านทัศนคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว พบว่า กลุ่มสตรีวัยเจริญพันธุ์ทั้งใน เขตชนบทและ เขตเมืองที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว มีอัตราส่วนการใช้วิธีการคุมกำเนิดสูงกว่าสตรีวัยเจริญพันธุ์ที่ไม่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว

2.9 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่เรียนคณะวิชาต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 9 ซึ่งอาจเป็นเพราะนักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อได้เข้ามาศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีการจำแนกคณะวิชาแตกต่างกันออกไป ทำให้นักศึกษาที่เรียนคณะวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวสอดแทรกอยู่ มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันกับนักศึกษาที่ไม่ได้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียา อินทรระกุล (2522 : 54) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใน เขตกรุงเทพมหานคร ในด้านเพศศึกษา และการวางแผนครอบครัว พบว่า แผนกวิชา

มีความสัมพันธ์กับความรู้ด้านเพศศึกษา และการวางแผนครอบครัว กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนแผนกวิทย์จะมีเนื้อหาวิชาในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนครอบครัวมากกว่านักเรียนที่เรียนแผนกศิลป์

2.10 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่เรียนคณะวิชาต่างกัน มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 10 ดังที่ สุชาติ โสมประยูร (2520 : 30) กล่าวว่า วิชาที่ต่างสาขากันย่อมมีความแตกต่างกัน จึงทำให้นักศึกษาสถาบันราชภัฏที่เรียนต่างคณะวิชา มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ ขรียา อินตระฮูล (2522 : 54) ได้ศึกษาความรู้และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านเพศศึกษา และการวางแผนครอบครัว พบว่า นักเรียนที่เรียนแผนกวิทย์และนักเรียนที่เรียนแผนกศิลป์มีทัศนคติที่ต่อเรื่องเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว พบว่าความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวและเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ มีความสัมพันธ์เชิงนิมิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 11 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .21 นับว่าเป็นความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวสูงจะมีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวในทางที่ดีกว่า ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การนำความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวไปใช้ในชีวิตรประจำวัน ต้องมีเจตคติเป็นพื้นฐาน เพราะความรู้ที่ถูกต้องนั้นจะเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการถ่ายทอดความรู้ เพื่อจะนำไปสู่เจตคติที่ได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2519 : 72) กล่าวว่า ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตนในการวางแผนครอบครัวมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน คือ ผู้ที่รู้เรื่องการคุมกำเนิด มักจะมีทัศนคติที่ดีต่อการใช้การคุมกำเนิดมากกว่าผู้ที่ไม่รู้

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ มีความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ยังไม่ถึงระดับที่ดีมากเท่าที่ควร ซึ่งนักศึกษาดังกล่าว ควรจะมีความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวดีกว่านี้ ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาเหล่านี้จะมีบทบาทมากต่อการวางแผนครอบครัว ที่จะสำเร็จออกไปเป็นครู เพื่อนำความรู้ เจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวที่ถูกต้องเหมาะสมกับเยาวชนในโอกาสต่อไป ดังนั้นควรมาผลการศึกษาครั้งนี้ไปใช้ได้ ดังนี้คือ

1.1 ควรจัดอบรมความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวให้แก่นักศึกษาทุกคน เพื่อเป็นการให้ความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสมกับผู้สอน อันจะเป็นส่วนช่วยสร้างเจตคติที่ถูกต้องและเหมาะสมแก่นักศึกษาได้เป็นอย่างดี

1.2 ควรจัดให้มีการบริการให้คำปรึกษาและแนะแนวแก่นักศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการวางแผนครอบครัว เพื่อสร้างเจตคติที่เหมาะสม แก่นักศึกษาตลอดจนบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

2. จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน คณะวิชาต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน ซึ่งผลของการศึกษา ดังกล่าว เป็นปัจจัยที่สำคัญซึ่งผู้บริหาร และบุคคลที่เกี่ยวข้องควรได้ตระหนักถึงปัจจัยดังกล่าว และได้นำผลของการวิจัยนี้มาปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

2.1 ควรเสริมสร้างแนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวที่ถูกต้องเหมาะสม และมีหลายเหตุผลให้กับนักศึกษาทุกคน ก่อนที่จะออกฝึกสอนตามโรงเรียนต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะต้องนำความรู้ไปถ่ายทอดกับเยาวชนในชนบท และประชาชนในชุมชนที่ตนออกไปฝึกสอนและฝึกงาน ซึ่งเป็น การเตรียมคนที่มีคุณภาพ เพื่อจะนำไปสร้างให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในโอกาสสืบต่อไป

2.2 ควรส่งเสริม และรณรงค์งานด้านการวางแผนครอบครัวให้มากขึ้นโดยเฉพาะใน เขตชนบทที่อยู่ห่างไกล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ ความรู้ เจตคติ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวในกลุ่มตัวอย่าง ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค หรือสถาบันที่ผลิตครูอื่นๆ
2. ควรศึกษาความรู้ เจตคติของนักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว กับตัวแปรอื่นๆ เช่น ศาสนา การศึกษาของบิดาหรือมารดา อายุ เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษาทดลองสร้างชุดการสอนเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวเพื่อนำมาทดลองใช้ศึกษาในระดับอุดมศึกษา

מדינת ישראל

บรรณานุกรม

- กาญจนา กิจกาญจน์. ความเข้าใจและทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของนักเรียนสตรีอาชีวศึกษา
ชั้นปีสุดท้าย ในจังหวัดพระนคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2514. อัดสำเนา.
- โกวิทย์ วรนิวัฒน์. "โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนประถมศึกษา," รายงานการ
สัมมนาทางวิชาการแห่งชาติ เรื่อง ประชากิจของประเทศไทย. 2521.
- เกื้อ วงศ์บุญสิน. ภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีไทยในหมู่บ้านบรมม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- คมคาย นาคะปิต. "หน่วยงานราชการที่ให้บริการวางแผนครอบครัว," ใน เอกสารประกอบการ
สัมมนาวิชาอนามัยแม่และเด็ก หลักสูตรวิทยาศาสตร์สาธารณสุขมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2521. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาสาธารณสุขเพื่อความมั่นคง
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529. กรุงเทพฯ : กรมพาณิชย์
สัมพันธ์, 2525.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ, สำนักงาน. แผนพัฒนาคน สังคม และวัฒนธรรมในช่วงแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2534.
- โครงการวางแผนครอบครัวและพัฒนาชุมชนแออัด. การสำรวจพฤติกรรมการวางแผนครอบครัว
การโภชนาการ และการอนามัยแม่และเด็กของสตรีวัยเจริญพันธุ์ในชุมชนแออัด
กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526.
- จุฬาลงกรณ์, มหาวิทยาลัย. ภูมิลักษณะประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ด้านสุขภาพการพิมพ์, 2534.
- จริยาวัตร คมพชัยม์ และอุดม คมพชัยม์. อนามัยแม่ - เด็ก และการวางแผนครอบครัว.
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2525.

- จันทร์เพ็ญ สิริพิพัฒน์. ความรู้ ที่ตนเอง และ การปฏิบัติ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว และ ผลดีกรรมทางเพศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- จินตนา ชัยชนกุล. ความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักศึกษาครู. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.
- เจสสิยา บุรีภักดิ์ และคนอื่น ๆ . "ประชากรศึกษา," ใน เอกสารการนิเทศการศึกษา เล่มที่ 188 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2520.
- ธนินทร์ วีรวงศ์. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการคุมกำเนิดของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2515. อัดสำเนา.
- ชัยวัฒน์ ใหญ่พงษ์. ความรู้และทัศนคติด้านประชากรศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษาชั้นปีที่สองที่ชายในเขตนครหลวงกรุงเทพ - ธนบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515. อัดสำเนา.
- ศุภศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ทรงพิมพ์ เจริญผล, 2530.
- ธวัช อักโข. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนครอบครัวในเขตเมืองของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526. อัดสำเนา.
- ดำรง เจริญประยูร. "วิธีการวางแผนครอบครัวแบบชั่วคราว," ใน เอกสารการสอนชุดอนามัยแม่และเด็กและการวางแผนครอบครัว. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2528.
- นางลักษณ์ เอมประดิษฐ์ และคนอื่น ๆ. เพศศึกษา. กรุงเทพฯ : ทรงพิมพ์อักษรโศกิต, 2529.
- นภาพร บุรพาธนะ. วิธีป้องกันการบิดเบือนสิทธิคู่สมรสในเขตเมืองเล็กใช้. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515. อัดสำเนา.
- นิภา มนุษยิจ. การวิจัยทางสุขศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรโศกิต, 2528.
- แนลลา ดัน. เช็กลิสต์ และคำถามที่ควรหมั่นถาม. กรุงเทพฯ : บุรพการพิมพ์, ม.ป.ป.

- ปิ่นทิศ พันธุ์พาณิชย์. ทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีต่อการวางแผนครอบครัว. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- บุญธรรม กิจบริดาบริสุทธิ์ และสมคิด อิศระวัฒน์. ประชากรศึกษากับการปรับปรุงคุณภาพชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2526.
- บุญเลิศ เลี้ยวประไพ. รายงานการสัมมนาทางวิชาการแห่งชาติเรื่องประชากรของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการพลังงาน, 2521.
- ประดิษฐ์ ชื่นนิ่ม. ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- ประไพ ศรีชัย และชื่นชม เพชรช่อ. ระดับการศึกษาของผู้ป่วยหลังคลอดที่โรงพยาบาลศิริราชต่อการยอมรับการวางแผนครอบครัว. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2514. อัดสำเนา.
- ประสิทธิ์ ทองใสว. "ปัญหาและอุปสรรคของการเรียนการสอนวิชาประชากรศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย," ประชากรศึกษา, 2522.
- ประเสริฐ สุวัฒน์สุลี. "คุณภาพของประชากรด้านสาธารณสุข," รายงานการสัมมนาทางวิชาการแห่งชาติ เรื่องประชากรของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการพลังงาน, 2521.
- ปรีชา อันตระกูล. ความรู้และทัศนคติของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานครในด้านเพศ และการวางแผนครอบครัว. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- มุสดี ธรรมวิทย์. ลักษณะพฤติกรรมในการป้องกันการใช้สิทธิของสตรีที่มารับบริการวางแผนครอบครัว ในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518. อัดสำเนา.

- ฟิล์ม สุจางค์. ชีวิตการครองเรือน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- พาลี ยงใจยุทธ และ เรียม ศิริวัฒน์เกิด. ทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการคุมกำเนิดในระหว่างเป็นนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2513. อุดสาเนา.
- พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ. ภาวะการเจริญพันธุ์และการวางแผนครอบครัวของสตรีไทยในเขตชนบทและเขตเมืองของประเทศไทย. เอกสารการวิจัยหมายเลข 15 สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2531.
- เพ็ญพร ชีระสวัสดิ์. "ปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการปฏิบัติการวางแผนครอบครัวของสตรีไทยในวัยเจริญพันธุ์," สมาคมทนายแพ่งประเทศไทย. 4(4) : 50 - 55 ; ธันวาคม 2522.
- เพ็ญศรี ปิยะรัตน์. ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีไทยในวัยเจริญพันธุ์ ๓ หมู่บ้านซอยเสนานิคม 2 บางเขน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518. อุดสาเนา.
- มยุรี อุจามทอง. เพศศึกษาและสุขภาพในครอบครัว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา, 2533. มหาดไทย, กระทรวง. รายงานทะเบียนราษฎรประจำปี. กรุงเทพฯ : สำนักงานกลางทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง, 2535.
- วันทนี วาลิกะสิน. เอกสารประกอบการบรรยายวิชาประชากรกับการวางแผนครอบครัว สำหรับนักศึกษาชั้นปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2526.
- วางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สมาคม. คู่มือการสอนเรื่องครอบครัวศึกษา. กรุงเทพฯ : สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, 2530.
- วีระ นิยมวัน. "สรุปการดำเนินงานวางแผนครอบครัวในเชิงประมาณ 2533," อนามัยครอบครัว. 18(3) : 19 - 24 ; กันยายน 2533.

- ศิริวรรณ ศิริบุญ. ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของครูมัธยมศึกษาต่อประชาการศึกษา เฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ สค.ม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- ศรีขิงอร สุวรรณพานิช. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยพลศึกษาภาคใต้ ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว. วิทยานิพนธ์ สค.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- เศรษฐร เบื้องใย. ความรู้ของสตรีไทยในชนบทเกี่ยวกับการป้องกันภาวะเจริญพันธุ์. วิทยานิพนธ์ สค.ม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515. อัดสำเนา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. การประเมินผลการศึกษาขั้นมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ, 2531.
- _____ . จำนวนนักศึกษาศึกษา 2535 กรมการศึกษาค้นคว้า. กรุงเทพฯ : กองแผนงานกระทรวงศึกษาธิการ, 2535.
- สัจจิต เป็สงวานิช. คำบรรยายประกอบการสอนการวางแผนครอบครัว โครงการวางแผนครอบครัวกระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2514.
- สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวพ.ศ. 2529 ไตรมาสที่ 1. กรุงเทพฯ : มกราคม - มีนาคม, 2529.
- สราวุธ คงสิริ และเชษฐ บุญประเทือง. "ผลการเพิ่มประชากรต่อการวางแผนพัฒนาประเทศ," ใน รายงานการสัมมนาวิชาการแห่งชาติ เรื่องประชากรของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2521.
- สมวงศ์ วงศ์วอนแสง. "การเพิ่มประชากรกับการย้ายถิ่นและปัญหาสังคมอื่น," ใน รายงานการสัมมนาแห่งชาติ เรื่องประชากรของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมการวิจัย, 2521.
- สาธารณสุข, กระทรวง. คำบรรยายประกอบการสอน การวางแผนครอบครัว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักข่าวพิมพ์, 2520.

สาธาณสุข, กระทรวง. ความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัว โครงการวางแผนครอบครัว.

กรุงเทพฯ : กองอนามัยครอบครัว กระทรวงสาธารณสุข, 2521.

_____. สรุปโครงการวางแผนครอบครัว พ.ศ. 2534. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักข่าวพิมพ์,
2534.

สุจิตรา กิจวิวัฒนาชัย. ความรู้ ศักยภาพ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของประชากร
หมู่บ้านประมง. วิทยานิพนธ์ สด.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

อิดสาเนา.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธ์. ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีกับ
สถานภาพทางเศรษฐกิจ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2514. อิดสาเนา.

สุชาติ โสภประยูร. การสอนสุขศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

สุนทร สุวิภกิจ. "รายงานการวิจัย : ปัจจัยที่มีผลทำให้สตรีไทยยอมรับวิธีคุมกำเนิด," สังคมศาสตร์
การแพทย์. 2(2) : 71 - 77 ; มกราคม - มีนาคม 2520.

สุวิชัย อินทรประเสริฐ. "การวางแผนครอบครัวในประเทศไทย," วารสารสมาคมวางแผน
ครอบครัวแห่งประเทศไทย. 2535.

สุวิชัย อินทรประเสริฐ และวิฑูร โอสถานนท์. ประชากรศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พระจันทร์,
2535.

อนามัย, กรม. คู่มือการวางแผนครอบครัว (สำหรับครู). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักข่าว
พานิชย์ กรมพานิชย์สัมพันธ์, 2518.

อรพินท์ บุณนาค และระพีพรารณ หุ่นพานิช. ความรู้ ศักยภาพ และการปฏิบัติด้านการวางแผนครอบครัว
และบุตรในอุดมคติของประชากรไทย. (เอกสารวิจัยหมายเลข 12) สถาบัน
ประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

อังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัย. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2528.

อาชีวศึกษา, กรม. ประมวลเอกสารทางวิชาการ บทบาทของครูคหกรรมศาสตร์กับประชากรศึกษา
และการวางแผนครอบครัว. กรุงเทพฯ : หน่วยงานพิเศษ กรมอาชีวศึกษา, ม.ป.ป.

อาวี สมบูรณ์สุข และนิกร ดุสิตสิน. "เจตคติของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว,"

ข่าวสารการวางแผนครอบครัว กระทรวงสาธารณสุข. 2513.

Best, John W., Frank Wilder and D. Information Education and Communication for Population and Family Planning. Communication and Family Study Center : University of Chicago, 1970.

Bouque, D.J. "How people adopt new practices," A paper presented at the International Workshop on Communication Aspects of Family Planning Programs. Bangkok, 1968.

Cronbach, Lee Joseph. Essential of Psychological Testing. 3rd ed. New York : Harper and Row, 1970.

Driver, Edwin D. Differential Fertility in Central India. New Jersey : Princeton University Press, 1962.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 3rd ed. New York : McGraw - Hill Book Company, 1971.

Guilford. J.P. Fundamental Statistics in Psychology and Education. New York : McGraw - Hill, 1950.

Hock, Saw-Swee. Family Planning Knowledge, Attitude and Practice in Mayava Demography. 5(2) : 702 - 708 ; 1968.

Misra, B.D. "Correlates of Males Attitudes Toward Family Planning," Sociological Contribution to Family Planning Research. Chicago : University of Chicago, 1967.

Preston, Samuel H. and Richard, Alan T. "The Influence of Woman's work Opportunities on Marriage Rate," Demography. 1975.

Robert, G.W. "Knowledge and Use of Birth Conyrol in Barbados," Demography. 4 : 580 - 581 ; 1965.

- Ross, Jok A. and Smith, David P. Korca. "Trends in Four National KAP. Survey, 1964 - 1967 : Studies in Family Planning," The Population Council. 43 ; June, 1969.
- Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design. New York : McGraw - Hill Book Company, 1962.
- Yamane, Taro. Statistics : An Introductory Analysis. 2nd ed. New York : Harper and Row, 1967.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

มกราคม 2536

เรื่อง ขอดำเนินการขอความเห็นชอบแบบสอบถาม

เรียน

เนื่องด้วยข้าพเจ้า นางสาววารักษ์ แผลงมน นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาเอกศึกษาศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ความรู้
และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสททวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องขอความร่วมมือ
จากท่านในการตอบแบบสอบถามตามเจตคติของท่าน คำตอบทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับที่สุด โดย
ท่านไม่ต้องลงชื่อในแบบสอบถาม ใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามที่แนบท้ายนี้ให้
สมบูรณ์ที่สุด

จึงเรียนมาเพื่อทราบ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือด้วยดีในการตอบแบบสอบถาม
ถามครั้งนี้ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาววารักษ์ แผลงมน)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถาม

เรื่อง ความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4
สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อต้องการทราบระดับความรู้ เจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในสถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะนำไปใช้ เป็นข้อมูลในการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาทางด้านสุขภาพของสังคมปัจจุบัน
2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว
ตอนที่ 3 แบบสอบถามเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว
3. เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อทุกตอน ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพประจำ โปรตทาเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านหรือเดิม
ข้อความในช่องว่างที่เว้นไว้

สำหรับผู้วิจัย

--	--	--

1 2 3

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อาชีพของผู้ปกครอง
  - ( ) รับราชการหรือลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ
  - ( ) ค้าขายหรือธุรกิจ
  - ( ) เกษตรกรรม
  - ( ) รับจ้างทั่วไป
3. รายได้ของครอบครัว
  - ( ) รายได้สูงกว่า 2,500 บาทต่อเดือน
  - ( ) รายได้สูงกว่า 2,500 - 7,500 บาทต่อเดือน
  - ( ) รายได้สูงกว่า 7,500 บาทต่อเดือน
4. ภูมิภาคที่ท่านอยู่ประจำตัว .....
5. คณะวิชาที่ศึกษาอยู่
  - ( ) คุศศาสตร์
  - ( ) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
  - ( ) คณะอุตสาหกรรมศึกษา
  - ( ) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
  - ( ) คณะวิทยาการจัดการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (X) บนตัวเลข 1, 2, 3 หรือ 4 ที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

1. การวางแผนครอบครัวมีความหมายตามข้อใด
  1. การวางแผนแต่งงาน
  2. การควบคุมและการป้องกันการมีบุตร
  3. การวางแผนว่า ควรจะมีบุตรเท่าใดและเมื่อใด
  4. การวางแผนควรจะจัดการชีวิตครอบครัวอย่างไร
2. ปัจจุบันประชากรในประเทศไทยมีจำนวนเท่าใด
  1. 53 ล้านคน
  2. 56 ล้านคน
  3. 60 ล้านคน
  4. 65 ล้านคน
3. การที่ประชากรจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้นั้น จะต้องขึ้นอยู่กับสิ่งใดเป็นสำคัญ
  1. การศึกษา
  2. สภาพเศรษฐกิจ
  3. การอบรมเลี้ยงดู
  4. จำนวนประชากรที่เหมาะสม
4. ข้อใดเป็นนโยบายการวางแผนครอบครัวของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7
  1. แม่มีลูกคนแรกอายุเกิน 20 ปี
  2. ให้แต่ละครอบครัวมีลูกเกิน 2 คน
  3. แม่มีลูกคนแรกอายุยังไม่ถึง 20 ปี
  4. ลูกคนที่ 1 กับคนที่ 2 ควรห่างกันอย่างน้อย 5 ปี

5. คู่สมรสที่เหมาะสมควรมีวัยอยู่ในช่วงใด
  1. ชาย 20 - 25 ปี หญิง 18 - 20 ปี
  2. ชาย 25 - 30 ปี หญิง 20 - 25 ปี
  3. ชาย 30 - 35 ปี หญิง 25 - 30 ปี
  4. ชาย 35 ปีขึ้นไป หญิง 30 ปีขึ้นไป
6. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับคำกล่าวที่ว่า "การสอนเรื่องเพศแก่เด็กวัยรุ่นเป็นการชี้โพรงให้กระรอก"
  1. เห็นด้วย เพราะเด็กในวัยนี้กำลังอยู่ในวัยอยากรู้อยากเห็น
  2. เห็นด้วย เพราะเด็กในวัยนี้ยังไม่สมควรได้รับรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ
  3. ไม่เห็นด้วย เพราะการสอนส่วนใหญ่เน้นถึงส่วนต่าง ๆ ของอวัยวะเพศตลอดถึงการเปลี่ยนแปลงทางเพศ
  4. ไม่เห็นด้วย เพราะควรให้เด็กได้รู้ ได้ลองได้ศึกษาเพื่อประสบการณ์
7. การสอนเรื่องการวางแผนครอบครัวให้ได้ผลดีต้องครอบคลุมสาระสำคัญข้อใด
  1. วิธีการขบวนการทางสังคมวิทยา
  2. วิธีการขบวนการทางจิตวิทยา
  3. นำความรู้เรื่องการศึกษาวิจัยมาใช้ประโยชน์
  4. ถูกทุกข้อ
8. บุคคลประเภทใดที่ควรรู้เรื่องการวางแผนครอบครัว
  1. บุคคลทั่วไป
  2. นักเรียนระดับมัธยมศึกษา
  3. ผู้ศึกษาระดับอุดมศึกษา
  4. ชาย-หญิงที่กำลังสมรส
9. คุณภาพชีวิตของประชากรควรเริ่มที่วัยใด
  1. วัยทารก
  2. วัยเด็ก
  3. วัยหนุ่มสาว
  4. วัยผู้ใหญ่

10. ข้อใดเป็นลักษณะของการติดต่อสื่อสารในงานวางแผนครอบครัว
1. มุ่งทำให้รายละเอียดที่ถูกต้องและหาความเข้าใจแก่ประชาชนที่ยังไม่มีความรู้เรื่อง การวางแผนครอบครัว
  2. มีกิจกรรมบุคลากรที่จะไปเผยแพร่ความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัว
  3. ใช้สื่อมวลชน
  4. ถูกทุกข้อ
11. ข้อใด มีไว้ การคุมกำเนิด
1. การสังเกตเมื่อทหาเวลาช่วงสั้น
  2. การกำหนดระยะปลอดภัย
  3. การวิจัยคุมกำเนิด
  4. การทำแท้ง
12. ข้อใดกล่าว ไม่ถูกต้อง
1. การคุมกำเนิดทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยาเพิ่มขึ้น
  2. การคุมกำเนิดจะทำให้มาตรฐานการศึกษาของชาติสูงขึ้น
  3. การคุมกำเนิดเป็นเรื่องของฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย
  4. การทำแท้งเป็นบาป
13. การฉีดคุมกำเนิดเข็มแรก ควรฉีดเมื่อใด
1. ช่วงไข่ตก
  2. หนึ่งปีประจำเดือน
  3. 7 วันหลังมีประจำเดือน
  4. เมื่อใดก็ได้ตามความสะดวก
14. สตรีมีภาวะเจริญพันธุ์ได้ถึงอายุเท่าใด
1. 40 ปี
  2. 42 ปี
  3. 44 ปี
  4. 48 ปี
15. คู่สมรสฝ่ายชาย ควรใช้ถุงยางอนามัยเมื่อใด ถ้าต้องการคุมกำเนิด
1. ทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์
  2. เมื่อฝ่ายหญิงเริ่มกินยาคุม
  3. ในระยะ 3 เดือนแรกภัยหลังทำหมันชายและหญิง
  4. ถูกทุกข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนนี้ สอบถามเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ถ้านักศึกษามีเจตคติ
อยู่ในระดับใด โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับเจตคติของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	4	3	2	1	0
1. การเพิ่มหน้าที่หรืองบประมาณ เพื่อให้บริการวางแผนครอบครัว เป็นสิ่งจำเป็น					
2. การให้บริการวางแผนครอบครัวทั่วประเทศ จะช่วยให้สุขภาพ ของประชาชนทั่วไปดีขึ้น					
3. ผู้ให้บริการส่วนมากขาดความรู้ในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการ วางแผนครอบครัว					
4. การปรับปรุงความสะดวกในการเดินทางไปรับบริการของ ประชาชน จะทำให้การวางแผนครอบครัวมีประสิทธิภาพ มากขึ้น					
5. จำนวนเด็กเพิ่มมากขึ้น แต่ไม่เป็นปัญหาต่อการจัดการศึกษา					
6. ควรสร้างเจตคติและค่านิยมให้ประชาชนนิยมการมีครอบครัว ขนาดเล็ก					
7. ประชากรเพิ่มขึ้น จะไม่ทำให้เกิดปัญหาการว่างงาน เนื่องจาก มีคนช่วยทำ					
8. อายุแรกสมรสไม่มีผลต่อการเพิ่มจำนวนของประชากร					
9. รัฐบาลหาวิธีการส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนมีการวางแผน ครอบครัวมากขึ้น					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	4	3	2	1	0
10. การเพิ่มประชากรอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดปัญหาความยากจน					
11. ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีการส่งเสริมให้มีอัตราการเกิดสูง					
12. เมื่อมีคนเกิดน้อยลง ต่อไปจะมีแต่คนแก่					
13. การมีผลเมืองมากจะทำให้ประเทศเป็นมหาอำนาจ					
14. การสอนประชากรศึกษา ไม่ใช่เรื่องด่วนที่จะต้องรีบดำเนินการ					
15. การวางแผนครอบครัวเป็นการสิ้นธรรมชาติ					
16. เมื่อท่านแต่งงาน ท่านจะชักชวนคู่สมรสของท่านให้วางแผนครอบครัว					
17. การวางแผนครอบครัวช่วยให้เศรษฐกิจของครอบครัวดีขึ้น					
18. การวางแผนครอบครัวสามารถให้การศึกษา และการอบรมเลี้ยงดูบุตรได้ดีขึ้น					
19. การมีลูกน้อยถือว่า เหมาะสมกับสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบัน					
20. การวางแผนครอบครัวช่วยให้สัมพันธ์ภาพระหว่างสามีภรรยาดีขึ้น					
21. ทุกคนควรจะเรียนรู้เรื่องการวางแผนครอบครัว					
22. ควรส่งเสริมการวางแผนครอบครัว เฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนาเท่านั้น					
23. การคุมกำเนิด เป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักพุทธศาสนา					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	4	3	2	1	0
24. ทนุ่สาวมีโอกาศประพลดีศีลธรรมมากขึ้น เพราะการคุมกำเนิด แพร่หลาย					
25. การคุมกำเนิดทำให้เกิดอันตรายและโรคแทรกซ้อนได้ง่าย					
26. ครอบครัวที่ใช้การคุมกำเนิด จะเลิกร้างกันได้ง่ายขึ้น					
27. การทำแท้งเป็นการทาบาบ					
28. การคุมกำเนิดจะช่วยเหลือความแก่ได้					
29. การคุมกำเนิดมีผลทำให้มาตรฐานการศึกษาของชาติต่ำลง					
30. การคุมกำเนิดเป็นเรื่องของฝ่ายหญิงฝ่ายเดียว					
31. การทำหมัน ทำให้สมรรถภาพทางกายและทางเพศเสื่อมลง					
32. การคุมกำเนิดทำให้เสียเวลาไปตรวจตามหมอนัด					
33. ในสถาบันอุดมศึกษา ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการ วางแผนครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ					
34. ควรจัดให้มีการบรรยายทางวิชาการ เกี่ยวกับการวางแผน ครอบครัวแก่นักศึกษา					
35. นักศึกษาที่พ่่น้อมจะมีครอบครัว จำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องการ วางแผนครอบครัว					

ตาราง 27 ค่าอำนาจจำแนกและความยากง่ายเป็นรายข้อของแบบสอบถามความรู้ เจตคติ
เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

ข้อ	ความรู้		เจตคติ
	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าอำนาจจำแนก
1.	.76	.40	4.21
2.	.69	.44	4.77
3.	.52	.30	5.47
4.	.55	.22	3.67
5.	.27	.37	2.56
6.	.39	.37	3.36
7.	.67	.30	2.98
8.	.49	.63	2.66
9.	.73	.56	2.75
10.	.75	.52	2.21
11.	.49	.48	2.44
12.	.75	.37	3.75
13.	.45	.78	5.26
14.	.60	.26	2.72
15.	.56	.48	3.06
16.	-	-	7.00
17.	-	-	3.00

ตาราง 27 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้		เจตคติ
	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าอำนาจจำแนก
18.	-	-	4.03
19.	-	-	4.25
20.	-	-	4.04
21.	-	-	2.19
22.	-	-	2.87
23.	-	-	2.40
24.	-	-	5.46
25.	-	-	3.65
26.	-	-	3.38
27.	-	-	3.47
28.	-	-	4.75
29.	-	-	4.56
30.	-	-	3.33
31.	-	-	3.25
32.	-	-	3.26
33.	-	-	4.12
34.	-	-	2.46
35.	-	-	3.00

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาววารักษ์ ชื่อสกุล แผลงมน

เกิดวันที่ 11 เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช 2508

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 25/119 หมู่บ้านสำเริงทอง 3 ถนนแจ้งวัฒนะ

อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน เจ้าหน้าที่พยาบาล ระดับ 3

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงพยาบาลชลประทานปากเกร็ด ตึก 80 ปี ชั้น 3

ถนนติวานนท์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2525 มัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

พ.ศ. 2527 ผู้ช่วยพยาบาล จากโรงเรียนผู้ช่วยพยาบาลและผดุงครรภ์

โรงพยาบาลชลประทานปากเกร็ด

พ.ศ. 2531 ศษ.บ. (สูติศึกษา) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง

พ.ศ. 2536 กศ.ม. (สูติศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4

สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

บทคัดย่อ

ของ

วราภรณ์ แผลงมน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกสุขศึกษา

เมษายน 2536

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบระดับความรู้ เปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสกลนคร วิทยาลัยรัตนโกสินทร์ตามตัวแปรที่ศึกษาคือ เพศ อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว ภูมิลาเนาเดิม คณะวิชา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสกลนครวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำนวน 299 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ค่าที วิเคราะห์ความแปรปรวน ชนิด 1 ตัวประกอบ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการศึกษามีดังนี้

1. นักศึกษาทั้งหมดมีระดับความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว อยู่ในระดับพอใช้ นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่ มีเจตคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว
2. เปรียบเทียบความรู้ เจตคติ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวพบว่า
  - 2.1 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ชายและนักศึกษาชั้นปีที่ 4 หญิง สถาบันราชภัฏสกลนครวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ มีความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน
  - 2.2 นักศึกษาปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสกลนครวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่มีผู้ปกครองอาชีพต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
  - 2.3 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสกลนครวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่มีผู้ปกครองอาชีพต่างกัน มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน
  - 2.4 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสกลนครวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน
  - 2.5 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสกลนครวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่มีภูมิลานเนาเดิมต่างกัน มีความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน
  - 2.6 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏสกลนครวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่เรียนคณะวิชาต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.7 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่เรียนคณะวิชาต่างกัน มีเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.8 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับเจตคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ มีความสัมพันธ์เชิงนิมิต ระดับนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01

KNOWLEDGE AND ATTITUDE CONCERNING FAMILY PLANNING OF
FOURTH YEAR STUDENTS IN RAJABHAT INSTITUTES IN
UNITED COLLEGES OF RATTANAKOSIN

AN ABSTRACT

BY

WARARAK PLANGMON

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Health Education
at Srinakharinwirot University

April 1993

The objectives of this study was to determine to compare and to find out the relationship between knowledge and attitudes concerning family planning of fourth year students in Rajabhat Institues in United Colleges of Rattanakosin. Campus according to certain variables, namely ; sex ; parental occupations ; parents income ; background ; faculty. The sample in this study were two-hundred ninety - nine. Data were collected by name of questionnaire. The statistics employed were percentage , arithematic mean, standard deviation , t-test, one-way analysis of variances. Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and multiple comparison test by Scheffe's Method.

The results were as follows :

1. Almost all of the students knew knowledge was fair level concerning family planning. Moreover, most of them approved family planning.

2. Compare the knowledge and attitude concerning family planning.

- 2.1 The male and female of fourth year students in Ratjabhat Institues in United Colledges of Rattarakosin had knowledge and attitudes concerning family planning no difference.

- 2.2 The knowledge concerning family planning of fourth yeasr students in Rajabhat Institues in United Colleges of Rattanakosin with difference parental occupations showed their significant differences at the .01 levels.

- 2.3 The attitudes concerning family planning of fourth year students in Rajabhat Institues in United Colleges of Rattanakosin with difference parental occupations showed their no difference.

2.4 The fourth year students in Rajabhat Institutes in United Colleges of Rattanakosin with difference parents income showed no difference between knowledge and attitudes concerning family planning.

2.5 The fourth year students in Rajabhat Institutes in United Colleges of Rattanakosin with difference background showed no difference between knowledge and attitudes concerning family planning.

2.6 The fourth year students in Rajabhat Institutes in United Colleges of Rattanakosin with difference faculty showed their significant differences in knowledge concerning family planning at the .01 levels.

2.7 The fourth year students in Rajabhat Institutes in United Colleges of Rattanakosin with difference faculty showed their significant differences in attitudes concerning family planning at the .05 levels.

2.8 The correlation coefficient between knowledge and attitudes concerning family planning of fourth year students in Rajabhat Institutes in United Colleges of Rattanakosin had related positive at the .01 levels.